

DE KORHAAN

vogelwerkgroep het gooi en omstreken

DE KORHAAN

tijdschrift voor vogelstudie en -waarnemingen uit het gebied tussen vecht en eem, tevens orgaan van de vogelwerkgroep het gooi en omstreken. verschijnt eenmaal per twee maanden.

redactie en advertenties: fuchsiasstraat 10, hilversum.

contributie: minimaal f 15,- per jaar voor leden van 18 jaar en ouder [huisgenoten half geld], over te maken op postgiro nr. 2529179 t.n.v. de penningmeester.

bank: alg. bank nederland n.v., hilversum
bankgiro nr. 328587.

inzenden kopij: uiterlijk 14 dagen voor de verschijningsdatum van de korhaan.

OVERNAME VAN ARTIKELN, GEHEEL OF GEDEELTELIJK, ALSMEDE VAN ILLUSTRATIES, UITSLUITEND MET SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE.

de vogelwerkgroep het gooi en omstreken heeft ten doel de bestudering en de bescherming van vogels in de ruimste zin. haar werkterrein wordt voornamelijk omsloten door vecht en eem.

voor al uw
tegelwerk*

*aren de later

g. van amstelstraat 32, hilversum
tel. 49787 - 120 06

HET

**SAMENWERKEND
ADVIESBUREAU VOOR DE
ONDERNEMER**

GEEFT ADVIEZEN INZAKE:

- A oprichting van Vennootschappen onder firma
- B oprichting Naamloze Vennootschappen en Besloten Vennootschappen
- C het ontwerpen van aangepaste akten en statuten
- D overdracht van bedrijven
- E in- en uittreden van vennoten
- F verandering van bedrijfsvorm
- G samenwerkingsvormen
- H fusies

Mauritslaan 37, Hilversum
Telefoon 02150 - 476 65

BLIJ MET AFSCHEID VAN EEN VOORZITTER

Op 23 maart jl. nam de Vogelwerkgroep "Het Gooi en omstreken" afscheid van haar voorzitter. Dick Jonkers verhuist naar Leersum en kan het voorzitterschap niet langer op zich nemen. Sedert 22 april 1971 was Dick Jonkers voorzitter van de Vogelwerkgroep; daarvoor was hij enige maanden waarnemend voorzitter. Vanaf de oprichting van onze vereniging is hij actief bij het werk van de Vogelwerkgroep betrokken geweest, zoals hij dat ook nu nog is. Hij was o.a. de eerste redactiesecretaris van De Korhaan, toen nog zonder omslag.

Velen van ons hebben hem leren kennen als de boswachter van de stichting "Gooisch Natuurreservaat", die samen met zijn collega Jaspers de excursies van de stichting leidde. Excursies, hij heeft er talloze voor de Vogelwerkgroep geleid en telkens stonden we weer verbaasd van zijn enorme vogelkennis. Erg veel deed en doet hij aan inventarisaties en ringonderzoek. Voor De Korhaan schreef hij talloze publicaties en er ligt bij de redactie al weer een artikel van zijn hand te wachten voor plaatsing in het augustusnummer van De Korhaan.

Voor de laatste jaren was Dick Jonkers de motor van de Vogelwerkgroep, ik geloof dat we dat gerust mogen stellen.

Hoewel we dan op 23 maart afscheid hebben genomen van voorzitter Jonkers, als lid blijft hij verbonden aan de Vogelwerkgroep. Uit dank werd hij op de algemene ledenvergadering tot erelid benoemd.

Wie wel eens bij Dick Jonkers thuis is geweest, zal het ongetwijfeld zijn opgevallen dat er een groot aquarel van een Havik in zijn huis hangt. De Havik, zijn lievelingsvogel, zoals hij mij eens vertelde. Ter gelegenheid van het afscheid van Dick als voorzitter zal er in het volgende nummer speciaal voor hem een artikel over de Havik worden opgenomen. Het was aanvankelijk de bedoeling om het artikel in dit nummer op te nemen, maar de voorbereidingen voor het artikel vergen

zo veel tijd, dat dit niet mogelijk bleek. Het valt niet mee om aan een man, die zoveel van vogels weet, iets nieuws en boeiends te vertellen. De voorbereidingen vergen veel tijd, maar toch valt dat volkomen in het niet bij alle "vrije" tijd, die Dick Jonkers aan de Vogelwerkgroep heeft besteed voor het bijwonen van vele vergaderingen en andere activiteiten hetzij van de Vogelwerkgroep zelf, hetzij van de aan ons verwante organisaties. We mogen dankbaar zijn, dat hij dit alles voor de Vogelwerkgroep, voor ons en voor de vogels heeft willen doen.

Voorlopig moeten we het zonder voorzitter stellen. En als dat lukt, dan hebben we dat voor een belangrijk deel aan Dick Jonkers te danken, omdat hij onze organisatie goed op de been heeft geholpen.

Kl.

EXCURSIES

- dinsdag, 22 mei, donderdag, 24 mei en dinsdag, 29 mei: Roelexcursies op het Naardermeer. Vertrek om 19.00 uur vanaf de Visserij van het Naardermeer (te bereiken door vanaf de rijksweg te Naarden achter de torenflat de Graaf Willem de Oudenlaan rechtsaf in te slaan, vervolgens over de Overscheense Dijk van waaraf borden U verder verwijzen -Red.) De excursies duren tot ca. 22.00 uur. Zo vroeg mogelijk opgeven (er kunnen per avond maar 16 personen mee).
- zaterdag, 2 juni: Ochtendexcursie naar Pijnenburg, o.l.v. de heer N.Dwars. Vertrek om 5.00 uur bij Groot Kievitsdal aan de Hilversumse Straatweg (Soestdijkerstraatweg).
- zaterdag, 16 juni/zondag, 17 juni: Nachtexcursie langs de uiterwaarden van de grote rivieren. Vertrek om 23.00 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. Opgave bij C.de Rooij, Rading 80, Nieuw-Loosdrecht, telefoon: 02158-1641 (na 18.00 uur), giro: 4466173. De kosten bedragen ca. f 7,-, waarvan f 5,- vooraf moet worden betaald. Geeft U zich zo vroeg mogelijk op, want de groep kan niet zo groot zijn. In verband met het weer en de aanwezigheid van Kwartelkoningen kan er een wijziging in de datum komen. (Zie ook de informatie verder op deze pagina).
- zondag, 30 september: Ochtendexcursie langs het Tienhovenskanaal, o.l.v. de heer P.v.d.Poel. Vertrek om 7.00 uur. Vertrekpunt: het einde van de weg langs de Egelshoek bij het Tienhovenskanaal (=de weg tussen het vliegveld en het Marine Opleidingskamp). In de volgende Korhaan zal een kaartje worden opgenomen, waarop het vertrekpunt is aangegeven.

informatie over de nachtexcursie van 16 juni

In de nacht van zaterdag, 16 juni op zondag, 17 juni wordt er een excursie gehouden. Vorig jaar werd voor het eerst een dergelijke excursie gehouden. Hoewel door sommigen voor gek te zijn verklaard, om zelfs 's nachts nog op vogeljacht te gaan, namen toen 23 enthousiastelingen aan de excursie deel. Zij genoten volop van de sfeer van zingende en roepende vogels in de nacht, zoals de Kwartelkoningen, het Porseleinhoen, de Bosrietzangers en de Blauwborsten in de uiterwaarden langs de Waal. Bij het licht worden lieten zich toen talrijke zangers horen en zien, zoals Wielewaal, Grauwe Gors, Roodborsttapuit en Zwarte Roodstaart.

Wel, offer voor één keer uw nachtrust op en ga mee op deze unieke tocht, welke onder leiding zal staan van de heer D.A.Jonkers.

EXCURSIEVERSLAGEN

De Wierpolders, 25 februari.

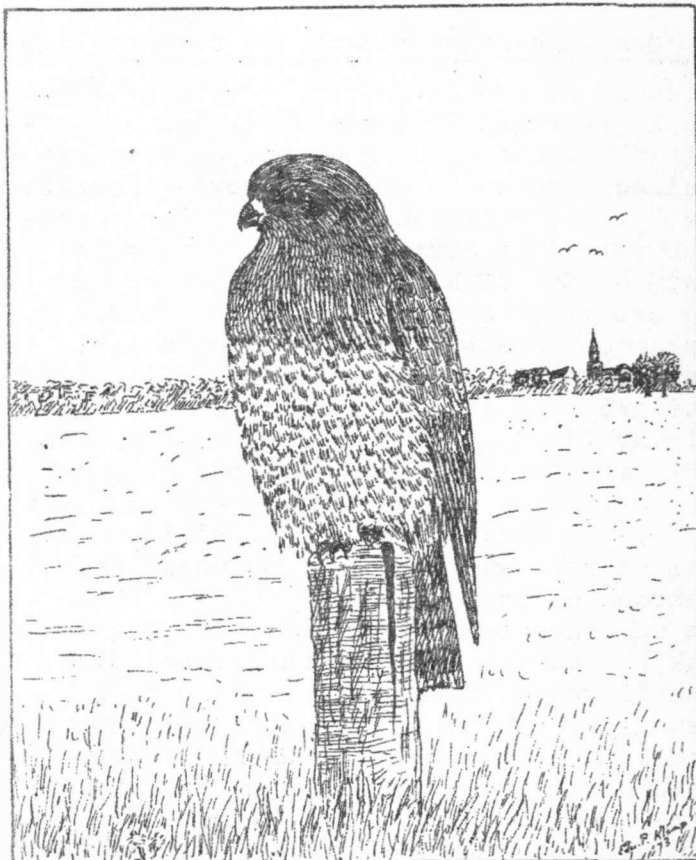
Zij, die wilden genieten van de morgenstond en zich niets van het gladde wegdek aantrokken, konden hun hart die morgen ophalen.

Om zes uur was de hemel bezaaid met vele sterren en de maan (afnemend) scheen volop. Dit voorspelde een mooie dag te worden. Niets was minder waar. Met vijftien mensen onder leiding van P.v.d.Poel liepen we de polder in. De temperatuur lag om het vriespunt en er stond, in tegenstelling tot de voorafgaande dagen, geen wind. Een schitterend voorbeeld van een winters polderlandschap gaf de opkomende zon aan het berijpte land. Alles was gehuld in een rose gloed; prachtig mooi.

Boven onze hoofden vloog een paartje Grote Zaagbekken, die in de volksmond ook wel "boterbuiken" worden genoemd. Op een paaltje zat één van de tien Buizerds, die we die morgen hadden gezien. Over en weer vlogen de Veldleeuweriken, die vrolijk hun voorjaarslied zongen. Bij het sluisje deden twee pratende Spreeuwen zich tegoed aan de zon. Op een paal zat een Stormmeeuw op één poot te genieten van de rust maar al die mensen waren toch wat te veel voor hem en hij vloog weg. Onze aandacht werd gevestigd op de kenmerkende roep van de Grutto. Gebroederlijk met Kieviten en Spreeuwen zaten er acht op het land. Door een "ongeziene" gast, een Buizerd, vlogen ze ineens op. Dankzij een bepaalde lichtval konden we ze prachtig gadeslaan.

Schitterend! Aan de kust namen we Berg-eenden, Pijlstaarten en Smienten waar. We ontdekten in de verte twee Zwanen, die op de wiek gingen in onze richting. Ze vlogen op een hoogte van ca. 8 meter over. Het waren, te oordelen naar de korte gele snavelbasis, Kleine Zwanen. Enkele Hazen speelden met elkaar. Ook voor hen breekt de tijd aan om een huwelijkspartner te vinden. Deze paartijd, of rammeltijd, brengt de nodige vechtpartijen met zich mee en begint soms al in februari.

Om half twaalf reden we verrijkt door de-

Buizerd, *Buteo buteo*.

ze mooie ochtend huiswaarts. Iedereen zal deze voorjaarsdag onthouden en er voldaan op terug kijken.

mej.S.Schipper.

Nog even iets over het Haas. Hazen zijn nachtdieren en zijn vooral ook in de vroege ochtend actief. De paartijd van dit wild begint soms al in december, als het weer gunstig is. In deze paartijd zijn de rammelaars vaak aan het vechten en worden de moeren langdurig achtervolgd. De gevechten van de rammelaars verloopt meestal zonder bloedvergieten.

Red.

2. Zanddijk-Naardermeent, 10 maart.

Tijdens de avond van de subgroep avifauna op 27 februari 1973 vonden diverse aanwezigen het een goede gedachte om voor het seizoen nog een extra instructie-excursie te houden. Besloten werd dit te organiseren voor 10 maart; als excursieterrein kwam de Zanddijk met de Naardermeent en de omgeving van Valkeveen uit de bus. Op genoemde datum waren 12 personen bij het startpunt aanwezig. Aanvankelijk leek het erop dat de excursie letterlijk en figuurlijk de mist in zou gaan, die over het terrein hing. Later klaarde de hemel op en liep de temperatuur op van -3°C tot 11°C . Een zwakke noordenwind hield de hemel blauw, een stralende zon maakte het waarnemen tot een lust.

Na een aarzelend begin zette de zang van enkele soorten goed in. Enkele aantallen van zingende vogels: Heggemus 20 ex.; Zanglijster 7 ex.; Winterkoning 11 ex.; Boomkruiper 7 ex. Aan trekkende vogels werden waargenomen: Rietgors, Graspieper, Vink, Groenling, Veldleeuwerik, enz. Langs de kust werd o.a. een Oeverloper gehoord en een Bontbekplevier gezien. In een slootje op de meent hield zich een paartje Zomertalingen op.

Met de aantallen van 70 soorten in hun notitieboekje, de trek- en zanggeluiden van vele ervan in het hoofd hadden de deelnemers, die van 7.00 uur tot 10.30 uur onafgebroken waarnemingen deden, de grootste moeite om het terrein de rug toe te keren.

Enkele weken later maakte een krantenbericht melding van het feit, dat de (inmiddels ex-)Staatssecretaris van C.R.M. voornemens is de Zanddijk en omgeving aan te wijzen tot beschermd natuurmonument.

D.A.J.

En over dat laatste hopen we in de volgende Korhaan nog nader op terug te komen.

Red.

3. Texel, 18 maart.

Op zondagmorgen, 18 maart, vertrokken om 6.35 uur uit Amsterdam-oost drie auto's met daarin twaalf leden met als reisdoel Texel. Onderweg zagen we bij het Balgzandkanaal vele Ganzen, vermoedelijk Kollanzen, en Bergeenden. Bij het Amstelmeer zagen we Tafeleenden, 1 Grote Zaagbek en 3 Brilduikers. In de Wieringermeerpolder zaten nog een aantal Fazantehanen. Om 8.30 uur gingen we op de Texelboot en een kwartier later reden we op Texel in de richting Dijkmanshuizen. Onderweg zagen we al direct Kramsvogels, Kieviten, Wulpen, Scholeksters, Grutto's, Eksters, Huismussen, 4 Watersnippen dichtbij Dijkmanshuizen, 2 Grote Mantelmeeuwen, Kok- en Stormmeeuwen. Toen we weggingen uit Amsterdam was het bewolkt, maar op Texel was het mooi weer. Bij Dijkmanshuizen zagen we Tureluurs (en één daarvan bleek een Zwarte Ruiter te zijn), Kluten, 2 Bontbekplevieren (De Boltje), Rotganzen, 14 Drieteenstrandlopers (Dijkmanshuizen), Blauwe Reigers, 19 Steenlopers, Slobeenden, Wintertalingen, Wilde Eenden, Smienten, Bonte Kraaien (Dijkmanshuizen), Zwarte Kraaien, een Kauwtje en Houtduiven. Verder 2 Patrijzen, Spreeuwen, 1 Vink, 4 Merels, Knobbelzwanen, Zilvermeeuwen, Veldleeuweriken, Witte Kwikstaarten, 2 Koperwieken. Bij de Schorren kwamen we de heer Boot uit De Waal tegen (opzichter van Natuurmonumenten). Het was weer een leuke ontmoeting. We zagen bij de Schorren Bergeenden, Zwarte Zeeëenden, 12 Eidereenden, 5 Pijlstaarten, Kanoetstrandlopers, Scholeksters, een Graspieper, een Waterhoentje, een Meerkoet en een Goudplevier. Bij De Cocksdoorp en omgeving zagen we 4 Middelste Zaagbekken, Rosse Grutto's, een Witte Kwikstaart en een Buizerd (Postweg). Om 1.15 uur waren we bij de zijweg naar de Slufter getuige van de geboorte van een lammetje. In de bossen bij het vogelmuseum zagen we 2 Grote Bonte Spechten, Sijzen, Goudhaantjes, Koolmezen en Winterkoninkjes. Bij

de Geul namen we ondermeer een mannelijke Zwartkop waar. Bij de Mokbaai zagen we: Bergeenden, Kanoetstrandlopers, een Graspieper, Veldleeuwerik, Blauwe Reiger, een Witte Kwikstaart en de witte (albino) Scholekster. Bij elkaar hebben we deze dag 65 vogelsoorten gezien en dat is erg veel in het vroege voorjaar. Ik vond de dag ook erg goed geslaagd.

A. Ermerins jr.

4. Spanderswoud, 31 maart.

Vanaf het theehuisje aan het begin van de Spanderslaan namen 14 personen deel aan deze excursie o.l.v. Paul van de Poel. Het was koud doch zonnig weer. Aanvankelijk waren er weinig, later op Bantam en op Schaep en Burgh meer vogels te zien en vooral ook te horen.

Een bijna zwarte Eekhoorn kruiste ons pad in het Spanderswoud. (Wanneer zag U voor het laatst dit dier?) Een in V-formatie vliegende groep Aalscholvers vloog in noordelijke richting. Waar kwamen deze vissers² vandaan op deze ongewone vlieg-route? Een groep Sijsjes in de Larixen was mooi te zien; de mannetjes gaven ons veel "kijkerwerk". In de groep waren ook enkele Goudhaantjes opgenomen. Later hoorden we in een sparrencomplex een Goudhaantje heel fijntjes zingen. Op Bantam zagen we Startmezen, waarvan er één nestmateriaal aandroeg en in een hoge Spar kennelijk tot nestbouw overging. De op deze landgoederen meer geziene Sperwer gaf in een mooie circelvluicht weer volop "kijkerwerk". De vogel werd door een Kraai lastig gevallen. De Goudvink werd alleen gehoord. De pas weergekeerde Tjiftjaf was heel goed te horen en ook te zien bij het zingen en onderwijl afstroepen der ijle twijgen. We zagen en/of hoorden verder nog de Boomklever en de Boomkruiper, de Zwarte Mees, de Kuifmees en een Zwartkopmees (niet te horen of het een Glanskop of een Matkop was), verder de Spechten, vocaal en instrumentaal, de bonte pieten, de Bergeenden op de weide-

perceeltjes, Zanglijster, Merel, Winterkoning, Heggemus, Roodborst en "tjakkers" (Kramsvogels -Red.), Barmsijzen, Ringmus-sen en Kneuen overvliegend. Zingende Spreeuwen zorgden voor veel variaties. Dat Vlaamse Gaaien ook nog wat anders kunnen dan krijsen werd ook gehoord. In totaal werden 40 soorten genoteerd. Een prettige wandeling, leerzaam en onderhoudend, vond plaats van 6.30 uur tot 10.00 uur door het nog rustige Spanderswoud.

G.J. Rieken.

)¹: Bij de Eekhoorn komt veel variatie in kleur voor. Ook bij andere wildsoorten, zoals Ree en Damhert zien we dit verschijnsel. De zwarte kleur wordt veroorzaakt door een overmaat aan zwart pigment. Men noemt dit melanisme. De Damherten van het Deelerwoud staan b.v. algemeen bekend als donkere dieren. Dat de Eekhoorn nu zo zelden gezien wordt komt o.a. door een tengevolge van een bepaalde ziekte opgetreden sterfte. Ook werd er vrij veel op deze wildsoort gejaagd. Gelukkig begint de stand weer iets toe te nemen. In het Gooi worden ze nu weer regelmatig gezien in het Spanderswoud, het Bikbergerbos en in het G.H. Cronebos.

)²: De Aalscholvers, die over het Spanderswoud vlogen, zullen hoogstwaarschijnlijk uit het Vechtplassengebied zijn gekomen. Vooral in de Kortenhoefse Plassen en de Loosdrechtse Plassen zijn ze vaak fouragerend aan te treffen. Deze Aalscholvers broeden in het Naardermeer. Dat de route boven het Spanderswoud zo ongewoon is, is niet helemaal juist, maar in een bosgebied zijn overvliegende Aalscholvers niet altijd even gemakkelijk waar te nemen. Ze worden door de westen wind dikwijls naar deze contreien afgedreven.

Red.

5. Ameland, 6, 7 en 8 april.

We vertrokken om 15.30 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. Het was wisselvallig weer en regenachtig. We reden richting Ameland met vier auto's en vijftien deelnemers. We bereikten Hollward om ongeveer 18.30 uur. Ter afwachting van de boot gingen we in een restaurant wat koffie met appelgebak nuttigen. Toen de boot er was laadden we ons met de auto's aan boord. De boot was nog niet van de wal los of er vlogen al zo'n 800 á 1000 Rotganzen over. Toen we in Nes aankwamen, reden we met de auto's naar het kamphuis, waar nog mensen waren, die de volgende dag zouden vertrekken. Om elf uur lag iedereen op één oor. De volgende morgen (het was regenachtig en er stond veel wind) gingen we eerst naar het bos, waar we een Ransuil zagen. Verder zagen we onder andere: Zanglijster, Grote Bonte Specht, Boomkruiper, Pimpelmees, Koolmees en Goudhaantje. 's Middags gingen we onder leiding van een jongen van de Friese Vogelwacht naar Oerd. Onder weg er naar toe zagen we 2 Patrijzen, een Torenavalk, 5 Velduilen, Tapuiten, Veldleeuweriken. Bij het Oerd zagen we Blauwe Kiekendieven en Pijlstaarten, honderden Eidereenden en Scholeksters aan de wadkant. Daarna zijn we naar een oude eendenkooi geweest, waar we waarschijnlijk een Fitis en een Tjiftjaf gehoord hebben. Toen we weer bij het kamphuis waren, gingen we een bezoek brengen aan de kust. Onderweg er naar toe hebben we nog 2 Velduilen waargenomen. Toen de ploeg er aangeland was zagen we o.a. Rietgorzen, 3 Blauwe Kiekendieven, 1 Torenavalk, Watersnippen, Kluten en we hebben een Roerdomp gehoord. 's Avonds zijn er enkelen naar de vuurtoren geweest wat indrukwekkend was.

Zondagmorgen gingen we weer naar het bos, waar o.a. Vink, Kneu, Sijs, Boompieper (3 ex.) en aan de rand van het bos en boven het weiland een Blauwe Kiekendief ó heel mooi te zien waren. Toen we weer bij het kamphuis waren gingen we brood eten

en klaarmaken voor onderweg. Alle auto's werden weer gepakt en gezakt om door te gaan naar het wad en daar vandaan naar de boot. In een sloot achter de dijk bij de wadkant vonden we een ó Eidereend, die we goed konden bekijken. Er waren enkelen die hem wilden vangen, wat op den duur gelukte omdat het dier om de een of andere reden niet kon vliegen. We hebben hem toen aan de wadkant losgelaten. Daarna gingen we door richting boot en naar huis. Al met al was het een gezellig weekend, ondanks de regen en de harde wind, en we hebben toch 80 vogelsoorten mogen zien.

H.de.Groot.

Van de uilenexcursie naar Groeneveld bij Baarn hebben we geen verslag ontvangen. Van de excursie naar de Dammerkade te Ankeveen werd inmiddels een verslag ontvangen, maar dit kon niet meer in deze Korhaan worden opgenomen, zodat U dat tegemoet kunt zien in de volgende Korhaan.

Red.

In het natuurmonument De Kortenhoefse Plassen is nog ontzettend veel werk te doen. Daarom zou opzichter P.Honig het zeer op prijs stellen wanneer leden van de Vogelwerkgroep daarbij zouden willen helpen.

Als U er iets voor voelt om op ZATERDAG 16 JUNI A.S. Natuurmonumenten te helpen, geeft U zich dan even op bij E.P.Klomp, Fuchsiastraat 10 te Hilversum. Geeft U zich wel tijdig op, zodat we weten hoeveel leden we kunnen verwachten.

De leden, die zich opgeven, krijgen persoonlijk bericht over tijd en verzamelaarsplaats. Personeel van Natuurmonumenten zal ook aanwezig zijn.

Als tegenprestatie biedt Natuurmonumenten aan die leden die komen helpen een interessante excursie op een nader in overleg te bepalen datum aan.

VERSLAG VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN DE "VOGELWERK GROEP „HET GOOI E.O.“, gehouden op 29 maart 1973

Aanwezig: de leden van het bestuur met uitzondering van mev. C. Holzenspies en de heren J. Koel en dr. J. A. Smits; alsmede 30 gewone leden.

Nadat de voorzitter de vergadering heeft geopend en er zijn voldoening over heeft uitgesproken dat een zo groot aantal leden aanwezig is, stelt hij aan de orde punt 2 van de agenda: vaststelling van het verslag van de algemene ledenvergadering van 23 maart 1972. Dit verslag wordt door de vergadering goedgekeurd.

Hierna worden achtereenvolgens besproken:

a. het verslag van de secretaresse;

Naar aanleiding van de daarin gegeven opsomming van de rapporten, die de VWG heeft opgemaakt, merkt de heer E. R. Osieck op dat dit op zichzelf is toe te juichen, maar dat z.i. de uitgaven kritischer en zorgvuldiger behoren te worden samengesteld, omdat hij vreest, dat zij anders niet serieus zullen worden genomen. Het geven van de inventarisatieresultaten van een gebied is niet voldoende om de waarde daarvan aan te tonen. Een biologische c.q. ornithologische waardebeoordeling impliceert o.a. een vergelijking met de omgeving of met andere overeenkomende gebieden in Nederland.

Verder bepleit hij een eenvoudiger en goedkopere beschikbaarstelling van deze stukken.

Ook de heer R. van Poelgeest vindt de hoge prijs van de uitgaven een bezwaar.

De heer J. Harder heeft in het rapport over de heidevelden gemist een vergelijking van de recente inventarisaties met reeds eerder verzamelde en in De Korhaan gepubliceerde gegevens. Hij dringt er op aan dat in De Korhaan wordt gevraagd om medewerking en/of verschaafing van reeds bekende gegevens, terwijl het z.i. ook aanbeveling zou verdienen dat de plannen tot het aanvatten van een bepaald onderzoek vroegtijdig in De Korhaan worden bekend gemaakt.

De heer P. den Houter uit bezwaren tegen de wijze waarop het rapport Laegieskamp

is tot stand gekomen. Naar zijn mening zou het bestuur van het IVN nauwer bij de voorbereidingen moeten zijn betrokken. Hij vermoedt dat de VWG eigenlijk liever niet met andere verenigingen zou hebben samengewerkt. Dat een en ander het gevolg zou zijn van tijdgebrek vindt hij onwaarschijnlijk, omdat het ontwerp-bestemmingsplan voor dit gebied nog niet ter visie ligt.

De heer P. A. Bakker heeft eveneens kritiek op het rapport Laegieskamp. Het bevat naar zijn inzicht een aantal onjuiste gegevens, terwijl ook de suggesties, die voor een beter beheer worden gedaan, niet juist zijn. Hij vreest een averechtse uitwerking van dit rapport op de betrokken gemeentelijke diensten.

Van de zijde van het bestuur worden deze opmerkingen beantwoord door de heren Jonkers en Klein.

De opmerkingen van de heer Osieck over de waardebeoordeling van een gebied zijn volkomen juist. De moeilijkheid is echter om in een concrete situatie, waarin op zeer korte termijn iets moet worden ondernomen, het vaak ondoenlijk is alle gegevens compleet te krijgen. Van de zijde van de VWG wordt er dan naar gestreefd om althans de ornithologische gegevens zo volledig mogelijk te verstrekken. Gegevens van andere disciplines worden daarbij

vermeld niet met de bedoeling daarmee het laatste woord te zeggen, maar veeleer om meer deskundigen uit te nodigen aanvullingen te leveren. Wat de kritiek van de heer Harder betreft: inderdaad ontbreekt dikwijls een goed inzicht in de gegevens, die in de loop der jaren zijn verzameld. Het avifauna-archief kan in dit opzicht tot nu tot nog geen uitkomst brengen. De subgroep avifauna is echter hard aan het werk om de documentatie beter te ordenen en meer toegankelijk te maken. Het oproepen tot medewerking in De Korhaan levert maar zelden resultaat op. In de toekomst zal het bestuur echter graag met de opmerkingen rekening houden, temeer omdat het het met de achtergrond daarvan volko-

men eens is.

De prijs van de uitgaven werd telkens vastgesteld op het bedrag van de kostprijs waarbij dan nog niet eens rekening werd gehouden met al datgene wat een aantal leden daarvoor kosteloos deed. Het is niet onmogelijk dat in het vervolg, nu de financiële positie van de vereniging iets beter wordt, aan de geuite bezwaren kan worden tegemoet gekomen.

De heer Den Houter heeft gelijk wanneer hij opmerkt dat aan de totstandkoming van het Laegieskamprapport enkele schoonheidsfouten kleven. Het moge hem echter bekend zijn dat het lang heeft geduurd voordat met het samenstellen van het rapport kon worden gestart en dat het toen op zeer korte termijn moest worden toegezonden aan de bestuurlijke instanties. De veronderstelling dat de VWG het rapport liever onder eigen naam had uitgebracht is niet juist. Het was immers de VWG, die in de contactraad voor natuurbescherming juist heeft aangedrongen op een gezamenlijke activiteit van de Gooise natuurbeschermingsverenigingen. Uiteindelijk bleken slechts het IVN en de VWG bereid te zijn een actieve bijdrage te leveren. Anders dan de heer Den Houter is het bestuur van mening dat met het inbrengen van gegevens niet moet worden gewacht tot een ontwerp-bestemmingsplan ter visie ligt. Dan is het meestal niet meer zo eenvoudig iets gewijzigd te krijgen. Het verdient naar de mening van het bestuur meer aanbeveling reeds in het stadium van de ambtelijke voorbereiding een inbreng te kunnen leveren.

In tegenstelling tot de heer Bakker hebben vele deskundige en bestuurlijke instanties tot nu toe zeer positief gereageerd op het rapport Laegieskamp. Men kan uiteraard van mening verschillen over de meest gewenste aanpak. Dat het rapport kwetsend zou zijn voor enkele gemeentelijke diensten wordt door het bestuur niet aangenomen. Het bestuur heeft echter wel een bepaalde zienswijze, die duidelijk in het rapport naar voren is gebracht.

Uiteindelijk moeten de verantwoordelijke bestuursorganen een beslissing nemen.

b. het verslag van de subgroep avifauna;

De heren Harder en Osieck informeren naar het gebruik dat van de waarnemingsgegevens wordt gemaakt. De heer Van der Poel antwoordt dat hij momenteel bezig is met het opzetten van een goed bruikbare kaartverzameling. In de subgroep moet verder worden bestudeerd op welke wijze een optimaal gebruik van deze gegevens kan worden gerealiseerd. Op de vraag of bepaalde gegevens automatisch zullen worden doorgegeven aan onderzoekers, die deze graag zouden willen ontvangen, antwoordt de voorzitter dat blijkens zijn ervaring deze onderzoekers liever rechtstreeks contact hebben met andere waarnemers. Dit aspect zal echter nog onderwerp van nader beraad vormen.

c. het verslag van de subgroep nestkasten

d. het verslag van de subgroep excursies;

De heer Jonkers merkt naar aanleiding van dit verslag op dat de deelneming aan de excursies z.i. zeer te wensen overlaat. Het overgrote deel van de leden laat altijd verstek gaan, terwijl toch deze excursies bedoeld zijn om de kennis van de leden op hoger peil te brengen. Hij doet op iedereen nogmaals een beroep deze gelegenheid niet te verwaarlozen.

e. het verslag van de subgroep Z. Flevoland;

De heer Harder brengt de waarnemingshut aan de Knardijk ter sprake. Indertijd werd het gebruik van deze gelegenheid aan veel beperkende bepalingen onderworpen, terwijl thans iedereen vrije toegang daartoe heeft. Hij vraagt of in De Korhaan eens op deze mogelijkheid kan worden gewezen.

f. het verslag van de controleurs-Vogelwet 1936;

De heer Osieck betreurt dat in dit verslag niet meer concrete gegevens zijn op-

genomen. Hij zou graag weten in hoeveel gevallen de controleurs zijn opgetreden en wat het resultaat is geweest van deze activiteiten.

De voorzitter antwoordt dat slechts een deel van de in het Gooi werkzame controleurs contact onderhoudt in deze commissie. Veel controleurs zijn helaas geen lid van de VWG. Men heeft overigens bezwaar tegen het publiceren van de activiteiten. De officiële instanties hebben eigenlijk liever dat helemaal geen verslag wordt bekend gemaakt.

g. verslag van de leden, die bij het ringonderzoek zijn ingeschakeld;

De heer Osieck merkt op dat voor het eerst in een jaarverslag van deze groep melding wordt gemaakt van het slecht functioneren. De indruk wordt gewekt dat door de houding van de ringers in het Gooi er geen gezamenlijke activiteiten zijn ontplooid. Z.i. wordt de werkelijkheid hiermee wel wat scheef getrokken. Het lijkt hem reëler te veronderstellen dat de oorzaak allereerst moet worden gezocht in het feit dat bij de oprichting niet duidelijk is vastgesteld wat het doel er van is. Hij acht het verder niet juist dat de secretaris van een subgroep besluit de groep op te heffen. Van het feit dat deze organisatie aan de leden wordt opgedrongen heeft hij overigens nooit iets gemerkt. De subgroep kan een functie vervullen als coördinatieorgaan tussen de ringers, waarbij in eerste instantie gedacht wordt aan uitwisseling van gegevens. Verder zou zij een functie kunnen vervullen in het opzetten van een samenwerkingsverband tussen belangstellenden voor het ringonderzoek en de ringers.

De voorzitter, die zelf als secretaris van deze groep heeft gefungeerd, deelt in antwoord hierop mede, dat hij toch de ervaring heeft dat het gezamenlijk optreden van de ringers in een subgroep nooit goed van de grond is gekomen. De oorzaken laat hij nu maar in het midden. In de ontwerp-

statuten is dan ook niet meer voorzien in het bestaan van deze subgroep. Willen de ringers zelf een contactmogelijkheid bewaren en inhoud geven, dan is hiertegen uiteraard niet het minste bezwaar, maar het komt het bestuur voor dat deze samenwerking hun niet door de VWG kan worden opgelegd.

Hierna komt aan de orde de bespreking van het redactiebeleid van De Korhaan. Men is algemeen van mening dat uiterlijk en inhoud van De Korhaan de laatste tijd aanzienlijk is verbeterd. Mevr. H.W. Reddingius-Schreuder vraagt naar de bedoeling van een subgroep voor De Korhaan. Hoewel dit punt eigenlijk aan de orde zou moeten komen bij de bespreking van de ontwerpstatuten, licht de heer Klein toe wat naar het inzicht van het bestuur de taak van deze subgroep is. Het bestuur ziet deze subgroep als samenwerkingsverband van die leden, die zich op enigerlei wijze bezig houden met het vervaardigen, typen, vermenigvuldigen en verzenden van ons orgaan. Al is de situatie op dit moment zo dat één man verschillende taken vervult, er moet toch rekening mee worden gehouden dat door een of andere oorzaak een kink in de kabel komt. Op dat moment moet de subgroep in staat zijn het verschijnen van De Korhaan te verzekeren. De subgroep kan dus b.v. denken aan het uitbreiden van de redactiestaf. Ook kan zij in de planning nog wel verbeteringen aanbrenge. Het bestuur wil deze zaken graag aan de subgroep overlaten.

Bij de hierna volgende bespreking van het financieel beleid brengt het lid van de kascommissie, de heer S.H. Poelstra, verslag uit van het onderzoek dat is ingesteld naar het financieel beheer van de penningmeester. De kascommissie heeft geen onregelmatigheden geconstateerd en stelt voor de penningmeester decharge te verlenen.

De heer Den Houter heeft geconstateerd dat uit het financieel overzicht over 1972 niet blijkt hoe groot de bezittingen van

de vereniging zijn.

De penningmeester deelt mee dat hij overeenkomstig de bestaande traditie slechts een verlies- en winstrekening heeft opge maakt. Uiteraard kan hieruit de financiële positie van de vereniging niet worden afgelezen. De gegevens zijn echter wel beschikbaar en kunnen desgewenst worden verstrekt.

De heer Osieck merkt nog op dat de inkomsten voor het rapport Einde-Gooi de uitgaven ver overtreffen. De heer Klein licht dit toe. Aanvankelijk moest rekening worden gehouden met een hoge uitga venpost. Vandaar dan ook dat de verkoop van dit rapport tegen een fors bedrag plaats heeft gevonden. Later werd een aantal natuurbeschermingsverenigingen, die enthousiast waren over het verschijnen van dit werkstuk, bereid gevonden de VWG hiervoor een financiële tegemoetko ming te geven. Het bestuur heeft gemeend deze bijdragen te moeten aanvaarden, ook al waren zij op dit moment niet alle meer nodig om de kosten te dekken. Het is goed om enige reserve te bezitten voor het doen verschijnen van andere rapporten. De penningmeester deelt nog mede dat het voordelig saldo op de rekening 1972 enigszins geflatteerd is. Er moet rekening mee worden gehouden dat het bestuur een flinke reserve moest aanhouden voor het doen van noodzakelijke aanschaffingen in 1973 als b.v. een nieuwe schrijfmachi ne, een elektrische stencilmachine, een hechtmachine, enige geluidsapparatuur . c.d.

Hierna wordt de rekening 1972 goedgekeurd en aan de penningmeester decharge verleend. De begroting 1973 wordt overeen komstig het voorstel vastgesteld. In de plaats van mevr. H.W. Reddingius-Schreuder, die daarvoor i.v.m. andere werkzaamheden voor de VWG heeft bedankt, wordt als lid van de kascommissie aange wezen de heer L.F. Rijnja.

Bestuursverkiezing.

De heer Jonkers stelt zich niet herkies-

baar als voorzitter. Het bestuur is er tot nu toe niet in geslaagd een lid van de VWG bereid te vinden het voorzitterschap op zich te nemen. Ook zijn geen kandidaten gesteld. De vacature kan dus niet worden vervuld. Het bestuur stelt zich voor door gezamenlijke inspanning het voorzitterloze tijdperk te overbruggen.

Als bestuurlid worden verder benoemd: de heren B.Hartkamp, J.Klein, E.P.Klomp en P.v.d.Poel.

De voorzitter brengt dank aan de afgetre den bestuursleden mevr. C.Holzenspies en de heren dr. J.A.Smits en C.M.Steen voor het werk dat zij in deze functie voor de VWG hebben verricht.

Het bestuur heeft voorgesteld nieuwe sta- tuten en een nieuw huishoudelijk reglement vast te stellen.

Bij het bestuur zijn tot nu toe geen amen- dementen op de concepten binnengekomen. Wel is van de heer D.M.J.Ras een schrijven ontvangen, waarin hij enkele suggesties opsomt.

Bij de verdere behandeling speelt nog een rol de vraag, die door enkele leden wordt gesteld of het niet gewenst is in het be- stuur een plaats te reserveren voor een vertegenwoordiger van de jeugdbonden. Het bestuur is van mening dat aan andere ver- enigingen geen zitting in het bestuur be- hoort te worden gegeven. Dit is organisa- torisch onjuist. Vanzelfsprekend wordt gaarne gezien dat de jeugdbonden actief bij een deel van het werk van de VWG worden betrokken. Dit behoort dan te geschieden in het kader van het werk van de subgroep avifauna.

Hierna worden de statuten en het huishou- delijk reglement vastgesteld overeenkom- stig de in De Korhaan van januari 1973 op- genomen concepten.

Mevr. M.A.F.H. de Wijs-Tabois stelt hierop namens het bestuur voor de aftredende voorzitter, de heer D.A. Jonkers, te benoe- men tot erelid van de VWG, zulks op grond van de uitzonderlijke verdiensten, die hij gedurende vele jaren en in het bijzonder

tijdens zijn voorzitterschap voor de vereniging heeft gehad. De vergadering verenigt zich onder applaus met dit voorstel. De heer Jonkers wil het erelidmaatschap gaarne aanvaarden en wil op zijn beurt zijn dank uitspreken aan het adres van de overige bestuursleden, die hem terzijde hebben gestaan.

Tot slot van de vergadering uit de voorzitter zijn waardering voor de bijdragen van de leden, die op deze vergadering hun instemming en kritiek met betrekking tot het bestuursbeleid naar voren hebben gebracht. Hij doet op ieder een beroep in het komende verenigingsjaar aan het werk van de VWG volop medewerking te verlenen.

De secretaris,
J.Klein.

MEDEDELINGEN

CONTRIBUTIEBETALING.

De penningmeester verzoekt iedereen, die zijn of haar contributie over 1973 nog niet heeft voldaan, vriendelijk doch dringend dit alsnog zo spoedig mogelijk te doen op een van de volgende rekeningen

- a. postgirorekeningnr. 2529179 t.n.v. de penningmeester van de Vogelwerkgroep "Het Gooi e.o." te Hilversum;
- b. de rekening van de VWG "Het Gooi e.o." bij de Algemene Bank Nederland te Hilversum, giro 328587;
- c. de rekening van de VWG "Het Gooi e.o." (nr. 32.82.96.880) bij de Coöperatieve Raiffeisenbank te Hilversum, giro 368387.

De contributie bedraagt, zoals U weet, f 15,- (huisgenoot-leden f 7,50).

Excursies van de stichting "Het Gooisch Natuurreservaat".

De stichting "Het Gooisch Natuurreservaat" houdt dit jaar weer een aantal excursies, waarbij het publiek het Hilversums en het Laarder Wasmeer kan bezoeken. Men heeft ons verzocht om te helpen bij de leiding hiervan. Indien U er voor voelt om één of meerdere malen hieraan mee te doen, dan kunt U zich opgeven bij de heer P.v.d.Poel, telefoon: 02150-13887. De data van de excursies zijn:

- a. bezoek kokmeeuwenkolonie Hilversums Wasmeer (duur ca. 30 minuten):
 1. zaterdag, 26 mei, 14.00 en 15.00 u.
 2. zondag, 27 mei, 14.00 en 15.00 uur
 3. zondag, 3 juni, 9.00 en 10.00 uur
 4. zondag, 3 juni, 14.00 en 15.00 uur.
- b. Laarder Wasmeer-excursies (duur ca. 2 uur):

elke eerste zaterdag van de maand;
eerste excursie 5 mei, laatste excursie 6 oktober; aanvangstijd: 9.00 uur.

Excursieprogramma's zijn verkrijgbaar bij het kantoor van de stichting, Koninginneweg 7 te Hilversum, telefoon: 02150-14598.

Ledenmutaties:

Nieuwe leden:

- hr.J.H.Burger, Vincent van Goghstr.16, Nederhorst den Berg, tel. 02945-3136;
Hr.C.I.v.d.Es, Driftweg 107, Huizen, tel. 02152-3019;
mevr.M.J.E.Everts, Van Ghentlaan 9, Hilversum, tel. 02150-11712;
mej.H.S.Harmsen, Sterrelaan 1a, Hilversum tel. 02150-42389;
hr.ir.A.v.Katwijk, Parklaan 20, Eemnes, tel. 02153-6280;
mevr.A.v.Katwijk-v.d.Weerthof, idem;
mevr.M.C.de Koo-Elink Schuurman, Graaf Willem de Oudelaan 89, Naarden, tel.44840
mevr.H.J.A.M.van Lier-Schilthuis, Dr. Catzlaan 11, Blaricum, tel. 02153-2868;
hr.P.C.Lips, Jacob Catslaan 11, Bussum, tel. 02159-12813;

(vervolg op pagina 12)

vervolg ledenmutaties:

hr. E. Nijssen, Capittenweg 30, Blaricum,
tel. 02153-3530;
hr. K. J. Pluis, Van Ostadelaan 24, Naarden,
tel. 02159-44582;
hr. W. A. Stroo, Goeman Borgesiuslaan 9,
Naarden, tel. 02159-41653;
hr. G. Torenbeek, J. H. van 't Hoffweg 28,
Bussum, tel. 02159-19297;
hr. C. Vorstelman, Vliegheiweg 3, Huizen,
tel. 02159-45365.

Bedankt als lid:

mevr. M. van Eijden-Nowotny, P. M. R. Ver-
steeghstraat 26, Bussum.

DE APPELVINK

In het kader van door het Contactorgaan voor Vogelstudie georganiseerde broedvogelinventarisaties hebben N. v. d. Beek te Ermelo en A. Smit te Nunspeet zich bezig gehouden met een onderzoek naar het broeden van de Appelvink.

Het jaar 1973 is het laatste jaar dat op deze wijze aandacht aan deze soort wordt gegeven.

Aan al onze leden wordt verzocht wanneer zij iets kunnen mededelen omtrent het voorkomen van de Appelvink als broedvogel of over andere gegevens beschikken, hetzij over 1973, hetzij over vroegere jaren, zich in verbinding te stellen met de secretaris van de subgroep avifauna, zodat de VWG in oktober 1973 alle verzamelde gegevens kan doorgeven aan het onderzoekteam.

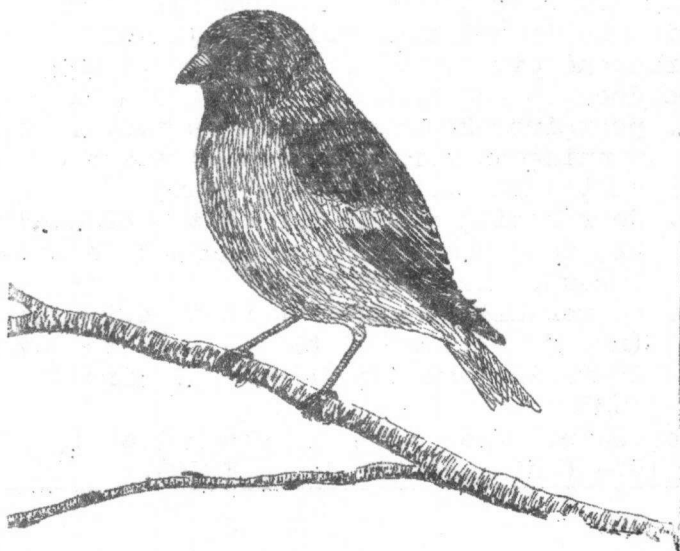
Het is wel interessant uit het voorlopig verslag over de jaren 1970 t/m 1972 enkele feiten te releveren.

Eind 1972 was uit 49 gemeenten melding gemaakt van het (waarschijnlijk) broeden van de Appelvink. In Noord-Holland bedroeg het aantal broedgevallen naar schatting 6 (in Hilversum en 's-Grave-

land), in Utrecht 27, in Gelderland 65, in Overijssel 39, in Limburg 38 en in Groningen 3.

De bewerkers merken hierbij echter op dat zij de indruk hebben dat de door hen ontvangen gegevens nog niet volledig zijn. Over het voedsel werden aardige gegevens ontvangen. J. Taapken (Hilversum) meldt dat de Appelvinken zich te goed deden aan de excrementen van Spreeuwen, waarin zich pitjes van de Vogelkers bevonden (betreft hier mogelijk de Amerikaanse Vogelkers, *Prunus serotina*, die veel algemener is dan de gewone Vogelkers, *Prunus padus*-Red.). De heer Peek (Raalte) zag ze op de zaadtrossen van de Haagbeuk. M. L. Barto (Nunspeet) nam Appelvinken waar op een verwilderde Kers, waarvan zij de pitten kraakten. H. Bielke (Bilthoven) zag de soort op Kardinaalsmuts. H. van Paddenburg constateerde foerageren op knoppen van de Beuk. L. Bonhof (Nunspeet) zag hen hazelnoten eten, terwijl anderen hebben waargenomen dat ze zich op voedertafels te goed deden aan zonnebloempitten.

J. Klein.

Appelvink, *Coccothraustes coccothraustes*.

HET VRIJE VOGELRESERVAAT DE KEVERDIJKSCHE EN OVERSCHEENSCHE POLDER

Zoals bekend is in het vroege voorjaar 1972 het Vrije Vogelreservaat Keverdijk-sche en Overscheensche Polder gesticht door de grondgebruikers van genoemde polder. Dit is geschied op initiatief van de Vogelwerkgroep "Het Gooi e.o." en uiteraard onder supervisie van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels. Mij is verzocht de controle en het toezicht in deze polder op mij te nemen.

Veertien dagen na het totstandkomen van het reservaat werd mij verzocht samen met de heren Jansen van het polderbestuur en Wijnaendts van Vogelbescherming een rondgang te maken langs de grondgebruikers van de polder met het doel de overeenkomsten te laten tekenen. Deze overeenkomsten moeten de zekerheid geven dat het reservaat blijft voortbestaan. De grondgebruikers meenden echter dat zij hierdoor in hun vrijheid worden belemmerd. Wel willen zij hun volle medewerking verlenen, maar dan in vrijheid.

Nu heeft dat inderdaad tot resultaat geleid. De vogelstand is in de polder zinderogen vooruitgegaan. Door het plaatsen van borden zijn de eierrapers weggebleven en de vroege broedsels tijdig uitgekomen. Het bewerken van de percelen weidegrond kon hierdoor zonder oponthoud verlopen. Zo zijn én de boeren én de vogelvrienden beiden aan hun trekken gekomen. Uit gesprekken met de grondgebruikers is komen vast te staan dat het betreden van beschermde gronden door onbevoegden niet meer is voorgekomen.

Tijdens mijn rondes heb ik gezien dat zich in de polder bevonden: Kieviten, Zwarte Sterns, Scholeksters, Watersnippen, veel Fazanten, Blauwe Reigers, Houtduiven en Zwarte Kraaien, alsmede veel Wilde Eenden. Ook werden Hazen en Reeën waargenomen. De rust in de polder wordt gekenschetst door het feit dat ik een kievitsnest heb gevonden met vier eieren op nog geen drie meter van de openbare weg. Wat de Zwarte Kraaien betreft, deze nemen in aantal sterk toe en zouden voor

de vogelstand een bedreiging kunnen gaan vormen. Een afschot zou m.i. zeker op z'n plaats zijn, maar wie gaat dat verzorgen en betalen? Misschien is de gemeente Naarden te benaderen om de vuilnisstortplaats eens aan te pakken, want daar vinden deze rovers een rijke voedingsplaats. Ook de Wilde Eendenstand neemt toe, wat door de boeren wordt gezien als een schade aan gras- en hooiland. Voor zover is te bemerken, wordt het vogelreservaat door de boeren wel geaccepteerd en dat is op zich al een verheugende mededeling.

Bussum, 20 februari 1973,
H.F. Roelofs jr.,
controleur-Vogelwet 1936,
Willemslaan 15, Bussum.

Opmerkingen van het bestuur.

Het verslag van de heer Roelofs is enigszins verkort weergegeven. Wat het tekenen van de overeenkomsten betreft, kan worden vermeld dat in de kringen van de Ned. Ver. tot Besch. van Vogels wordt bestudeerd hoe men de Vrije Vogelreservaten een nieuwe vorm met meer inhoud kan geven. Het bestuur wil liever niet op deze vormgeving vooruit lopen en de overeenkomsten laten tekenen wanneer de nieuwe opzet bekend is.

De veronderstelde bedreiging van de Zwarte Kraai heeft in natuurbeschermingskringen de volle aandacht. Zo lang nog niet bekend is dat de predatie van deze soort invloed heeft op de broedvogelstand van de polder heeft het weinig zin maatregelen te nemen. Bovendien schijnen jachtgerechtigden uit de omgeving af en toe opruiming te houden onder de kraaiachtigen. Niet onvermeld mag blijven dat in de nacht van 31 maart op 1 april kwaadwilligen het overgrote deel van de borden in de polder hebben verwijderd en zoek maakt. Een viertal leden van de VWG heeft in de dagen hieropvolgend intensief gepatrouilleerd, maar kon geen aanknopingspunten ontdekken, die tot enig resultaat

leidden. Ook de gemeentepolitie van Naarden, die onmiddellijk werd gewaarschuwd en extra controles heeft uitgevoerd, heeft nog geen opheldering kunnen verschaffen. In de vrije periode werden geen eierzokers en -rapers waargenomen. Aan

de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels is verzocht zo spoedig mogelijk het nodige aantal nieuwe borden ter beschikking te stellen.

DWERGMEEUWEN

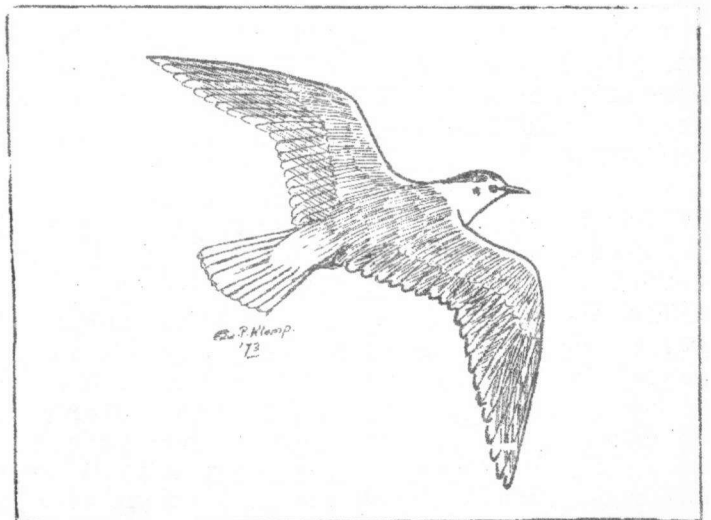
Op 19 november 1972 zochten wij vanaf de oostelijke havendam bij het gemaal De Blocq van Kuffeler met de kijker de zee af naar vogels. Ongeveer een kilometer uit de kust naderden, ver uiteen vliegend een aantal Kokmeeuwen, die vrij gericht naar de kust van Zuidelijk Flevoland vlogen. Opeens meende ik een Dwergmeeuw te herkennen. Na enig turen kreeg ik meer zekerheid en ontwaarde ik er ook meer. Ook de Dwergmeeuwen vlogen vrij ver uiteen en lagen op dezelfde koers als de Kokmeeuwen. Ik telde er 29, waarbij een juveniel. We reden hierna naar het einde van de havendam en daar bleek dat het geluk met ons was. Op 50 tot 100 meter afstand waren ongeveer dertig Dwergmeeuwen, merendeels dicht opeen laag boven het water in gezelschap van een tiental Kokmeeuwen aan het vissen. Prachtig kwamen alle veldkenmerken tot uiting: geringe grootte, afgeronde vleugeleinden, het geheel ontbreken van zwart op de grijze bovenvleugel met zijn witte voor- en achterrandjes, de in het veld zwarte vleugelonderzijde, de veel snellere vleugelslag dan bij de Kokmeeuw.

De Dwergmeeuwen stootten veelvuldig van geringe hoogte schuin omlaag tot half onder water, zoals ook een Dwergstern dat zo mooi kan doen. Voortdurend was een zachte roep, die ik hier niet kan imiteren, te horen. Talloze Kokmeeuwen rustten nu en dan op het water, de Dwergmeeuwen bleven voortdurend ijverig voedsel vissen. Tot vlak bij de dijk kwamen zij, om daarna weer met de wind mee over korte

afstand af te vallen en opnieuw tegen de wind in het water af te spieden naar prooi. Deze bestaat o.a. uit kleine visjes (b.v. Stekelbaarsjes en Spiering) en Garnalen. Om welke het hier ging was niet na te gaan.

Tot en met 1956 was de Dwergmeeuw een vrij zeldzame broedvogel in Nederland. Verder was het een doortrekker en zomergast, die tot in oktober gezien werd, maar ook ettelijke malen gedurende alle wintermaanden gezien werd (Avifauna van Nederland, 1970). Tijdens 8 vaardagen van het onderzoeksschip "Ephyra" van het N.I.O.Z. (Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee -Red.) in de winter van 1968-1969

Dwergmeeuw, *Larus minutus* (winterkleed).

werd een aantal trajecten gevaren op het noordelijk deel van het IJsselmeer. Op deze tochten werden ver uit de kust tot ieders blijde verrassing regelmatig Dwergmeeuwen gezien. Deze schijnen gedurende de winter de kusten van het IJsselmeer te mijden, in tegenstelling tot de nazomer. Enkele malen werd waargenomen dat zij samen met Kokmeeuwen op Spiering (*Osmerus eperlanus*) visten. In november 1968 werden over een teltraject van 41 km 239 Dwergmeeuwen waargenomen (Swennen, 1970). Die voorkeur voor volle "zee" blijkt ook hieruit, dat de Dwergmeeuw gedurende de winter een rondzwerfend bestaan leidt op de open zee van het oostelijk deel van de Atlantische Oceaan in de gematigde luchtstreek. Hierbij komt hij ook wel aan de andere zijde van de oceaan waarbij hij o.a. bij New York meer malen

is gezien, o.a. in gezelschap van de Kokmeeuw. Een interessante vraag is hoe de Dwergmeeuwen en de Kokmeeuwen van af grote afstand de voedselrijke plek hebben gevonden. Het ligt voor de hand, dat zij aangetrokken werden door daar reeds vissende Kokmeeuwen, die bij het afzoeken van het water langs de kust de voedselconcentratie ontdekten.

P.L.Ploeger.

Litteratuur:

Commissie voor de Nederlandse Avifauna, 1970: Avifauna van Nederland, 2de druk; Swennen, C., 1970: Vogelwaarnemingen op het IJsselmeer, Limosa 43 (1-2) 1-10.

EEN JAAR NA DE AVIFAUNA VAN MIDDEN-NEDERLAND

Het is nu ruim een jaar geleden dat de Avifauna van Midden-Nederland verscheen. De ontwikkelingen die zich na de totstandkoming van deze publicatie hebben voorgedaan zijn de moeite waard eens op een rijtje te worden gezet. Wanneer één van de schrijvers dat doet loopt hij het risico in een gekleurd betoog te vervallen, maar dat is weer eens wat anders dan al die "objectieve" informatie.

Na de publicatie zijn een groot aantal recensies verschenen; tot op heden in totaal 23. Daaronder waren besprekingen in alle grote landelijke dagbladen, m.u.v. "De Telegraaf". De ornithologische tijdschriften hebben veel aandacht aan de Avifauna besteed. In de "Regionale Omroep Noord en Oost (RONO)" en in "Weer of geen weer (VARA)" werd het boek ook besproken. Een leuke recensie stond in Elseviers

literair supplement van 1 april 1972. De recensent Thomas Rep heeft kennelijk zelf ooit geïnventariseerd. Hieronder is een stukje van zijn mening aangehaald.

"Avifauna van Midden-Nederland" is een nauwkeurig en goed boek. Het lijkt het begin te zijn van een serie, die op den duur een beeld zal moeten geven van ornithologisch Nederland gedurende de jaren zeventig. Tot nu toe vond onderzoek zijn weerslag in enkele ongeorganiseerde, zij het zeer verdienstelijke avifauna's van een paar provincies, gedeelten van provincies en enkele Waddeneilanden. Juist nu, met alle kans dat wij op de rand van een afgrond balanceren, lijkt het noodzakelijk de inventarisaties op te maken ten dienste van de levenden en van hen die over honderden jaren (als er dan nog iemand is) kennis willen nemen van wat er

anno 1970 in Nederland nog te zien was aan vogels. De tientallen dagboeken, zakboekjes en losse papiertjes zullen tegen die tijd ongetwijfeld zijn zoekgeraakt. En dat lijkt mij de grote kwaliteit van dit boek: het is een samenvatting van wat ruwweg 170 vogelkenners in de loop der jaren (1965-1970) in hun kleine boekjes bijeen hebben gegaard. In dit grote boek werd hun werk vanzelfsprekend ondersteund door een uitgebreid literatuuronderzoek, maar nog vanzelfsprekender is het dat het onderzoek werd geprojecteerd op wat voor ons allen nog altijd als het belangrijkste geldt: het milieu, en direct daarmee samenhangend landschapsbeheer en vogelbescherming....."

Actieve medewerkers aan de Avifauna van Midden-Nederland hebben zich verspreid over Zuid-Holland, Noord-Holland en Gelderland. Er zijn avifauna's in voorbereiding voor de Gelderse Vallei (publicatie ca. 1974), het riviereengebied vanaf Culemburg tot de Duitse grens (ca. 1976) en West-Nederland vanaf het Noordzeekanaal tot de grens der provincie Zeeland (ca. 1977). Voor de laatste publicatie heeft het provinciaal bestuur van Zuid-Holland f 30.000,- beschikbaar gesteld.

We hebben ook de eerste aanzet gegeven voor een landelijke aanpak van het inventariseren. Op 10 maart j.l. is de Stichting Ornithologisch Veldonderzoek in Nederland (SOVON) opgericht. In deze organisatie werken de Nederlandse Ornithologische Unie, het Rijks Instituut voor Natuurbeheer, het Instituut voor Oecologisch Onderzoek en vrijwel alle regionale vogelwerkgroepen samen. Het eerste doel vormt het Atlas-project. Nederland wordt in hokken van 5x5 km verdeeld en van elk hok wordt vastgesteld welke vogelsoorten daar broeden en in welke aantallen. Tenslotte is het interessant te vertellen dat een evaluatie van de gegevens van Midden-Nederland plaatsvindt. Door Gerard Dirkse is een grafiek ontwikkeld met een standaardlijn, waarvan men kan aflezen in hoeverre het telgebied dat U geïnventari-

seerd hebt, wat betreft de rijkdom aan broedvogelsoorten afwijkt van het gemiddelde van (Midden-)Nederland. Dit onderzoek zal binnen afzienbare tijd worden gepubliceerd in Limosa. Door Roel Meyer en Jan van der Straaten wordt momenteel ook een evaluatiemethodiek ontwikkeld; hierin staan zeldzaamheid en talrijkheid centraal.

De avifauna functioneert ook als middel om de vogels beter te kunnen beschermen. De gegevens zijn bijvoorbeeld gebruikt voor het streekplan Midden- en Zuidoost Utrecht, de structuurschets voor het Westelijk Weidegebied, het Kromme Rijnproject, het ecologisch onderzoek in het gewest Goiland, het bestemmingsplan Landelijk Gebied van Soest, projectstudies van studenten landschapsarchitectuur en stedenbouw van de hogescholen in Wageningen en Delft. Ook bij talloze incidentele aanslagen op de natuur, bij het opstellen van bezwaarschriften en bij het samenstellen van rapporten door actiegroepen (S8, Leusden, Eemnes, enz.) wordt dankbaar gebruik gemaakt van de gegevens. Systematisch verzamelde gegevens over de natuur zijn in Nederland nog maar weinig aanwezig.

Wie koopt de avifauna? Het is zonder een uitgebreid marketing onderzoek moeilijk op deze vraag een antwoord te geven en we moeten dan ook ten dele afgaan op een indruk. Mensen wier belangstelling niet verder gaat dan het determineren en waarnemen van vogels in de tuin of tijdens een wandeling, zullen er over het algemeen niet zo snel toe overgaan deze avifauna te kopen. De vogelaars die ook belangstelling hebben voor wat verdergaande zaken zoals biotoop, talrijkheid, relatie tot het milieu, kopen dit boek vrijwel allemaal. Ook overheidsinstanties, stedenbouwkundige bureau's, e.d. schaffen het aan.

W.F. Alleyn.

DE SOVON EN HET ATLASPROJECT

In Het Vogeljaar van april 1973 wordt uitgebreid aandacht besteed aan bovengenoemde onderwerpen.

Voor de leden, die niet zijn geabonneerd op dit tweemaandelijks tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming (zeer lezenswaard en voor leden van onze VWG tegen verminderd abonnementstarief via het secretariaat te verkrijgen!) volgt hieronder een samenvatting van dit artikel. Door het bestuur van de Nederlandse Ornithologische Unie werd een commissie ingesteld met het doel voorbereidingen te treffen tot het oprichten van een Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland. In een op 10 februari 1973 gehouden vergadering van vertegenwoordigers van een groot aantal organisaties op vogelkundig gebied werd tot deze oprichting besloten. De stichtingsakte werd op 10 maart 1973 gepasseerd.

Het doel van de nieuwe stichting, SOVON genaamd, is het organiseren en stimuleren van ornithologisch veldonderzoek. Zij tracht dit doel te bereiken door o.m. het coördineren van het werk van regionale vogelwerkgroepen en vogelbeschermingswachten en door het stimuleren van projecten zoals het samenstellen van een atlas over de verspreiding van de broedvogels in Nederland.

Het algemeen bestuur van SOVON bestaat uit een 24-tal vertegenwoordigers van bovenbedoelde organisaties. Namens de Vogelwerkgroep "Het Gooi e.o." en enkele andere in onze omgeving werkzame verenigingen heeft de heer F. Alleijn zitting in dit bestuur.

Het dagelijks bestuur van SOVON bestaat uit prof. dr. H. Klomp, voorzitter; mr. J. A. de Vries, secretaris; P. J. van Dorssen, penningmeester en H. N. Leys en J. Philipona leden.

Als eerste activiteit staat het atlasproject op het programma. Het European Ornithological Atlas Committee (EOAC) stelt zich ten doel het samenstellen van een atlas over de verspreiding van broedvo-

gels in de Europese landen. Deze atlas is voor Groot-Brittannië en Ierland grotendeels gereed. In Denemarken en Frankrijk wordt er aan gewerkt, terwijl nu ook in Nederland met dit project een begin wordt gemaakt.

De initiatiefnemers stellen zich voor dat de Nederlandse atlas in vijf jaar gereed zal kunnen zijn. Het ligt in de bedoeling de inventarisaties na b.v. 10 jaar te herhalen om een inzicht te kunnen krijgen in de avifaunistische veranderingen.

Voor de uitvoering van het project is Nederland verdeeld in 18 districten. Elk district heeft een districtscoördinator. Als zodanig treedt in onze regio de heer Alleijn op. De districtscoördinator onderhoudt contact met de waarnemers, zorgt voor toezending en inneming van de formulieren, stelt de verspreidingskaarten samen en maakt bulletins op, waarin overzichten van de resultaten worden gegeven ten behoeve van de waarnemers.

De waarnemers hebben tot taak in blokken van 5x5 km! vast te stellen welke soorten broedvogels daarin voorkomen. Heeft hij het broeden van 1 paar vastgesteld, dan is hij voor die soort klaar.

Daar het in verband met de zekerheid van het broeden van belang is te weten op welke wijze dit is vastgesteld, is voor dit doel een codering ingevoerd, waarover hieronder meer.

De verzamelde gegevens worden vermeld op de broedvogellijst. Hierop zijn 194 soorten vermeld, meest regelmatige broedvogels in Nederland, deels behorende tot de vroegere of tot de mogelijke broedvogels. Volgorde en nummering van de soorten zijn ontleend aan de internationale Euringlijst.

Achter de kolom, waarin de nummers en de soortnamen zijn vermeld, komen op de broedvogellijst 5 kolommen voor, gemerkt A t/m E. In de kolommen A t/m D worden coderingen omtrent de waarneming van het broedgeval genoteerd. Het is interessant deze codelijst hieronder over te nemen.

Zij is gebaseerd op gegevens van het European Ornithological Atlas Committee.

Kolom A = Aanwezig

Code 0 : soort waargenomen in het broedseizoen;

Kolom B = Mogelijke broedvogelsoorten

Code 1 : soort waargenomen in het broedseizoen in een mogelijk broedbiotoop;

2 : éénmalige waarneming van zingende vogel in het broedseizoen

Kolom C = Waarschijnlijke broedvogelsoorten

Code 3 : waarneming van een paar in geschikt broedbiotoop in het broedseizoen;

4 : territoriumgedrag (zang, gevechten e.d.) op ten minste 2 dagen, die meer dan 1 week uit elkaar liggen, op dezelfde plaats vastgesteld;

5 : baltsgedrag;

6 : bezoek van vogel aan waarschijnlijke nestplaats;

7 : angstkreten en ander gedrag dat wijst op de aanwezigheid van nest of jongen;

8 : vangst van vogel met broedvlekken;

9 : transport van nestmateriaal, nestbouw of uithakken van nestholte;

Kolom D = Zekere broedvogelsoorten

Code 10 : afleidingsgedrag (zoals gesimuleerde verlamningsverschijnselen, waardoor de waarnemer van nest of jongen wordt weggelokt)

11 : pas gebruikt nest of verse eierschalen gevonden;

12 : pas uitgevlogen jongen van nestblijvers of donsjongen van nestvlieders gevonden;

13 : bezoek door ouders aan een nest waarvan de inhoud niet vastgesteld kan worden of waarneming van broedende vogel;

Code 14: transport van faeces of voedsel voor jongen;

15: nest met eieren;

16: nest met jongen gezien (of jongen gehoord).

Het is uiteraard de bedoeling dat van elke soort op de broedvogellijst steeds het hoogst mogelijke codenummer wordt vermeld.

Sommigen zullen het betreuren dat het atlasproject zich in de eerste plaats beperkt tot het vaststellen van het broeden van een soort in een bepaald gebied, ongeacht het aantal paren, waarin de verschillende soorten voorkomen. Men heeft hiervan bewust afgezien, omdat voor vrijwel alle vogelsoorten het exact vaststellen van het aantal paren zo tijdrovend is en zoveel kennis vereist dat het beter is dit landelijke project zo eenvoudig mogelijk en zo uniform mogelijk te beginnen. In een beperkt aantal gevallen, zoals bv. bij kolonievogels, zal het mogelijk zijn een schatting te maken van het aantal broedparen. Deze gegevens kunnen dan worden ingevuld in Kolom E van de broedvogellijst. Hiervoor gelden de volgende coderingen:

Code 1: exact 1 broedpaar;

2: 2-10 broedparen;

3: 11-100 broedparen;

4: 101-1000 broedparen;

5: 1001-10.000 broedparen;

6: meer dan 10.000 broedparen.

Hoewel in sommige van de 18 districten regionale organisaties reeds in 1972 en 1973 met inventarisaties zijn begonnen, ligt het in de bedoeling van het bestuur van SOVON eerst in 1974 officieel met het atlasproject van start te gaan. De Vogelwerkgroep "Het Gooi e.o." heeft vanzelfsprekend haar medewerking aan dit project toegezegd. Het wachten is nu op nadere mededelingen van de districtscoördinator over de praktische uitwerking van het project in onze regio. Zodra ons meer gegevens bekend zijn zullen deze in de Korhaan worden gepubliceerd. Maar misschien

willen die leden, die zich in principe nu reeds voor het deelnemen aan dit werk beschikbaar stellen, zich opgeven aan de

secretaris van de subgroep avifauna.

J.Klein.

BALTSSENDE GOUDHAANTJES?

Op 2 december 1972 namen wij gedurende ongeveer vijf minuten twee Goudhaantjes waar, wier gedrag ons sterk aan balts deed denken. Mogelijk had het gedrag echter een andere betekenis.

Zij bevonden zich op ongeveer 2 m hoogte op twee elkaar kruisende dunne kale stammetjes. Het eerste dat opviel was, dat zij voortdurend vrijwel op dezelfde plaats bleven. Zij verplaatsten zich langzaam, hoogstens over 30 cm afstand. Ze bleven dan ook steeds dicht bij elkaar (10-30 cm). Voortdurend bewogen zij zich schiksgewijze. Hierbij was mogelijk sprake van "gebarentaal" van wangen, kruin, uitgespreide staart en onderstaartdekveren. Beide wangen werden om beurten de partner snel toegewend. Dat gebeurde ook met de bovenkop. Het viel ons op dat de lichte wang nu bijna wit leek, zodat er een grotere contrastwerking was met het donkere, relatief grote oog dan normaal tijdens het voedsel zoeken het geval lijkt te zijn. Mogelijk is dit slechts schijn, doordat zij bij het voedselzoeken zo beweeglijk zijn, zodat ze dan niet zo nauwkeurig bekeken kunnen worden.

Is het mogelijk, dat de veren van de wang door huidspiertjes wat meer aangedrukt worden, zodat zij een gladdere oppervlakte vormen en meer licht reflecteren met als resultaat een wangtekening met felle contrasten?

De staart werd voortdurend wijd uitgespreid en weer gevouwen en in gespreide toestand de partner toegewend. Ook leek het of de onderstaartdekveren een rol speelden, want ook dit gedeelte van het lichaam werd regelmatig de soortgenoot toegeskeerd.

Beide vogels gedroegen zich hetzelfde. Wel kregen wij de indruk dat de één het gedrag iets intensiever vertoonde. Zoals reeds gezegd verplaatsten zij zich bij dit vertoon langzaam over korte afstand. Hierbij bevond zich nu eens de een dan weer de ander boven. Wij konden ze tot op minder dan één meter naderen, maar dat is voor Goudhaantjes niets bijzonders.

Bijzondere verrichtingen aan het goudgele streepje op de schedel, zoals oprichten of uitspreiden van deze veertjes, hebben we niet kunnen waarnemen.

Het is waarschijnlijk dat ons een deel, misschien wel een groot deel van overige "gebarentaal" ontgaan is. Analyse van een slow-motion opname zou nadere bijzonderheden kunnen opleveren.

Talrijke vragen zijn bij ons opgekomen. Was dit een baltsspel? Vormen deze vogels reeds een paar? Blijven reeds in vorige broedseizoenen gevormde paren ook na de broedtijd steeds bijeen? Zijn zij voor het leven gehuwd? Vindt paarvorming normaal gedurende de winter plaats? Is er überhaupt iets over paarvorming en balts van Goudhaantjes bekend? Heeft het vertoonde gedrag een geheel andere betekenis?

In de weinige door ons geraadpleegde literatuur konden wij geen uitsluitel vinden.

Deze wandeling leerde ons weer opnieuw, dat je bij het kijken naar vogels toch steeds weer dingen ziet, waarmee je niet eerder geconfronteerd werd.

P.L.Ploeger.

INVENTARISATIE VAN DE VIJVERS BIJ ANNA'S HOEVE IN 1972

Enige maanden geleden ontvingen wij van de heer H. Pollema een verslag van de inventarisatie van de vijvers bij Anna's Hoeve te Hilversum. Het verslag is hieronder in iets gewijzigde vorm weergegeven.

Red.

Van eind april tot eind juni werden vele paren Kuifeenden genoteerd; in juli waren er jonge Kuifeenden; na die tijd bleven alleen de wijfjes tot half augustus. Wat de Kokmeeuwen betreft, deze trekken van begin mei tot eind september terug op de broedplaats in het Laarder Wasmeer van de stichting "Het Gooisch Natuurreserveaat", waar zij hun aanwezigheid luid kenbaar maken. Meerkoeten broeden er maar in enkele paren (10-16 jongen). Begin september komen zij weer terug naar Anna's

Hoeve. Het Waterhoen komt voor in een gemiddelde van 5 á 6 stuks. Van de vele Wilde Eenden broeden maar enkele paren, die ca. 50 jonge voortbrengen. Van de twee paren Bergeenden werden 19 jongen gezien. Begin juni was er een ware invasie van de Tafeleend, ca. 30 stuks. Steeds werd 1 Knobbelzwaan gezien. Begin augustus kwam er een wijfje bij; misschien een belofte voor het volgende broedseizoen. Sinds begin november is er een invalide jonge zwaan, waarvan de linker vleugel ontbreekt. Half augustus kwam er ook een Fuut een kijkje nemen. Vanaf juni werden bij iedere telling 2 Dodaarsjes genoteerd.

soort:	30/4	14/5	28/5	18/6	2/7	16/7	20/8	3/9	10/9	1/10	15/10	29/10	19/11
Kuifeend	13p.	9p.	-	19p.	11p.	14p.	3♀	5♀	9♀	-	5♀	-	-
jonge Kuife.	-	-	-	-	5	17	4	-	-	-	-	-	-
Kokmeeuwen	27	39	17	7	5	-	4	54	37	133	168	99	110
Meerkoeten	19	13	11	14	25	17	35	75	66	104	72	74	93
jonge Meerk.	-	-	-	10	10	16	16	-	-	1	-	-	-
Waterhoen	3	7	3	2	2	2	4	-	3	4	7	13	8
Wilde Eenden	72	93	79	142	126	202	160	160	155	106	112	137	132
jonge W.Eenden	-	51	21	30	8	23	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Bergeenden	1p.	16	26	4p.	1p.	1p.	-	-	-	-	-	-	-
jonge Berge-	-	-	-	8	19	19	-	-	-	-	-	-	-
Tafeleenden	3	-	-	-	30	8	-	-	2	-	4	-	-
Dodaars	-	-	-	1	2	5	2	2	2	2	2	2	2
jonge Dodaars	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
jonge Tafele.	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Fuut	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

DE DENNENSCHIEERDER

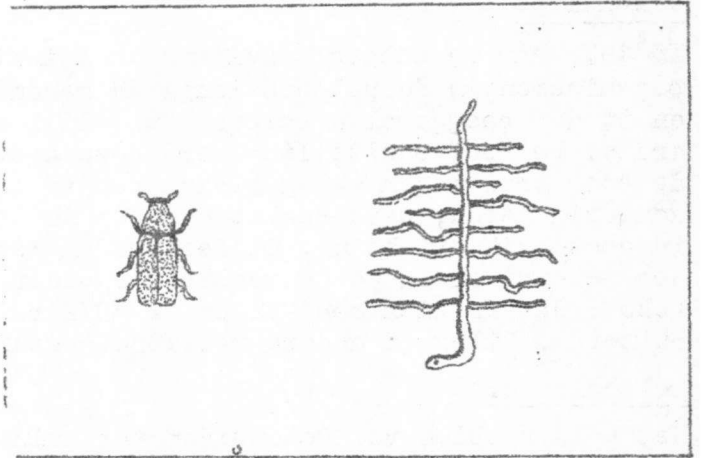
Nadat een tweetal zware stormen het Nederlandse bos aanzienlijke schade hebben berokkend, is er één dier dat in eens alle aandacht kreeg: de Dennenscheerder. Hoewel dit dier nu zoveel wordt besproken zijn er toch maar weinig mensen die hem kennen. Daarom wil ik U eens iets meer over dit insect vertellen.

De Dennenscheerder, *Blastophagus piniperda* zoals zijn wetenschappelijke naam luidt, behoort tot de familie der Schorskevers, *Ipidae*. Zowel de Nederlandse als de wetenschappelijke naam verklaart al iets van de levenswijze van dit kevertje.

De Dennenscheerder is een kever van ongeveer 4-4½ mm. De dekschilden zijn glanzend zwart, soms bruin met fijne stippellijnen.

De eieren worden onder de schors van kwijnende dennenstammen gelegd, soms in de stammen van Spar of Larix. De kever maakt daartoe een loodrechte gang tussen de schors en het hout. Het begin van deze gang is enigszins omgebogen. Telkens wordt één eitje gelegd in een zijwaartse nis aan deze hoofdgang. Als de eitjes uitkomen vreet iedere larve van uit deze nis een zijwaartse gang. Aan het einde van deze gang knaagt de larve een zgn. poppewieg, waarin de larve verpopt. Zo omstreeks eind juni vreet de pasuitgekomen jonge kever zich naar buiten. De volwassen kevers vreten aan de jonge loten van de Den, waardoor deze afvallen en de Den geschoren lijkt te zijn.

Normaal is in Nederland een populatie van de Dennenscheerder aanwezig. Nu twee zware stormen zoveel dennenhout hebben geveld zal de Dennenscheerder in veel groter aantal voorkomen. Het is noodzakelijk om na 15 mei zo weinig mogelijk kwijnende Dennen in het bos te hebben, of in ieder geval de stammen van schors te ontdoen. Een en ander is zelfs bij de Boswet bepaald. Echter na de twee stormen is dit niet mogelijk. Nu de Dennenscheerder zal toenemen is het interessant om ook eens op de natuurlijke "vijanden" van deze ke-

Dennenscheerder, *Blastophagus piniperda*, links: volwassen kever; rechts: karakteristiek vraatbeeld onder de schors.

ver te letten. In de eerste plaats zijn dat de Spechten, de Boomklever en de Boomkruiper. Ook de Mezen, vooral de Koolmees, pikt nog wel eens een graantje mee. Wellicht zal door de toename van de Dennenscheerder ook de Specht, de Boomklever en de Boomkruiper iets in aantal toenemen. Of deze veronderstelling juist is, zal in het komende broedseizoen moeten blijken. Van de Spechten zijn het vooral de Grote Bonte Specht en waarschijnlijk ook de Zwarte Specht, die de Dennenscheerder in alle stadia eten. Na een mogelijke toename van deze vogels, is het niet onwaarschijnlijk dat het jaar daarop de stand weer zal dalen, mogelijk zelfs door sterfte tengevolge van een tekort aan voedsel, omdat dan de Dennenscheerder zover teruggedrongen zal zijn tot de normale populatie. Het zal interessant zijn hier eens op te letten. Andere belangrijke "vijanden" van de Dennenscheerder zijn de larven van de kevers van de familie der Nitidulidae en parasitaire Wespen, die hun eieren in de larven van de Dennenscheerder leggen.

E. P. Klomp.

RESULTATEN VAN DE WINTERTELLING VAN ROOFVOGELS

Inleiding.

In 1972 nam de subgroep avifauna het initiatief een wintertelling van roofvogels te organiseren in de polders langs de randmeren van het IJsselmeer van Kampen tot Muiden en in de drooggemalen polders Zuidelijk en Oostelijk Flevoland (De Korhaan, 6de jrg. nr.3). De roofvogeltelling werd deze keer op 18 februari 1973 gehouden. Daar tijdens de voorbereidingen was gebleken dat er weinig roofvogels in de onderhavige gebieden aanwezig waren, werd besloten om na te gaan of er een opschuiving had plaatsgevonden in oostelijke richting. Om deze reden werden de Noordoostpolder, de polder van Kampen tot Genemuiden en de Mastenbroekerpolder in de telling opgenomen. Van de laatste was bekend dat er zich rond december 1972 ruim 1300 Torenvalken, vrij grote aantallen Buizerds, Uilen en andere roofvogels ophielden.

Telgebieden.

Het poldergebied van Genemuiden tot Muiden werd in de volgende trajecten opgedeeld: Genemuiden-Kampen, Kampen-Elburg, Elburg-Harderwijk, Harderwijk-Nijkerk, Nijkerk-Laren, Naarden-Muiden. Voor het eerste traject gold de Kamperzeedijk als telgrens, voor de andere de oude Zuiderzeestraatweg tot Hoevelaken en van hier de rijksweg nr. 1 tot Muiden. De Noordoostpolder in een deel west en een deel oost, waarbij de weg Kampen-Lemmer als telgrens werd aangehouden. Oostelijk Flevoland in drie delen, de Mastenbroekerpolder in twee delen. Zuidelijk Flevoland werd als geheel geteld.

Weersomstandigheden.

Vanaf het begin tot het eind van de dag was de hemel loodgrijs en viel er regen bij een matige west-noordwestenwind. De temperatuur lag rond de 8°C.

Resultaten.

Traject:	Buizerd	Ruigpoot- buizerd	Blauwe Toren- K.dief	Sperwer valk	Ransuil	Steenuil	Smel- leken	Valken
Genemuiden-Kampen	-	-	-	12	-	-	-	-
Kampen-Elburg	1	-	-	-	-	1	-	-
Elburg-Harderwijk	9	-	-	3	-	-	-	-
Harderwijk-Nijkerk	3	-	-	1	-	-	-	-
Nijkerk-Laren NH.	23	-	-	13	1	4	-	-
Naarden-Muiden	5	-	-	4	-	-	-	-
Mastenbr.p.-noord	35	5	16	50	-	-	-	-
Mastenbr.p.-zuid	33	-	2♀	21	-	-	-	-
Noordoostp.-west	3	-	-	1	-	-	-	-
Noordoostp.-oost	6	-	-	1	-	-	-	-
O.Flevoland-west	2	1	5♂	3	-	-	-	-
O.Flevoland-oost	13	-	-	-	-	-	-	-
O.Flevoland-noord	1	-	1♂	2	-	-	-	1
Zuidelijk Flevol.	-	-	26♂4♂	1	-	-	16	-
totaal:	134	6	39	112	1	4	1	1

Zuidelijk Flevoland: 14-1-'73 28-1-'73 7-2-'73 19-2-'73 Oostelijk Flevoland: 17-2-'73

Buizerd	1	1	1	1	Buizerd	18
Bruine Kiekendief	1	-	2	3	Bruine Kiekendief	1
Blauwe Kiekendief	4	4	4	1	Blauwe Kiekendief	15
Torenavalk	9	2	3	1		
Smelleken	1	-	-	-		

In deze tabel is bedoeld Zuidelijk Flevoland vanaf de dijken en Oostelijk Flevoland gedeeltelijk.

Aantekeningen.

Zelfs met de t.o.v. het vorig jaar toegevoegde gebieden erbij is het aantal roofvogels beduidend lager dan bij de eerste telling. Een voornaam factor was het weer. Door de gestadig vallende regen werd het waarnemen bemoeilijkt. Bovendien is het niet onmogelijk dat een deel van de vogels zich schuilhield en onopgemerkt bleef. Dit is te zien in de aparte tabellen van Zuidelijk en Oostelijk Flevoland, waarin de resultaten staan aangegeven van respectievelijk vier op elkaar volgende tellingen, gedaan vanaf de dijken en van een incidentele zwerftocht.

Het voorkomen van roofvogels in de polders hangt ten nauwste samen met de aanwezigheid van Veldmuizen. Groeit de muizenpopulatie, dan nemen de aantallen roofvogels toe. Zo waren er in juni 1972 van Nijkerk tot Laren ongeveer 120 Torenavalken aanwezig vermoedelijk voor het grootste deel broedvogels uit de omgeving met hun jongen. Vooral in de Eempolders en in de polder Arkenheem werd reuquent gefourageerd. Met het afnemen van de Veldmuizen verdwenen de Torenavalken. Enkele maanden later vond een muizenexplosie plaats in de polder Mastenbroek, die toen ongekende aantallen roofvogels tot zich trok. Het zou interessant zijn te weten waar al deze vogels zich bevonden toen de telling werd gehouden.

Medewerkers.

A.Bode, mej.C.J.Cohen, W.E.Cohen, mej.N.Donkersgoed, C.J.Dop, N.J.Dwars, J.Dwars, L.J.Dwars-van Achterberg, J.B.Frieling, J.Harder, A.G.Heise, M.W.Heise-Schipper, mej.H.Jacobs, G.R.M.Jonkers-Kemper, D.A.Jonkers, J.Klein, M.Klein, J.Koel, C.Ligthart, A.Ligthart-Schenk, A.L.Longayroux, E.R.Osieck, P.v.d.Poel, B.v.Poelgeest, L.Reddingius-Schreuder, F.de Rode, mej.C.Rosier, mej.S.Schipper, K.Schouten, H.G.ten Veen, Y.S.Vogel, P.Vos en I.van Woersem.

D.A.Jonkers.

VELDWAARNEMINGEN

door: aart bode

Fuut:	16+1 ⁰	31-1-73	Naardermeer (zomerkleed) ook op 8-2-73	J.Taapken
Geoorde Fuut:	1 ex..	17-2-73	Gooimeer tegenover Oud-Naarden	I.v.Woersem. fam.Blonet en P.Schoorl
Dodaars:	2 ex.	27-1-73	Bussum, haven	L.Reddingius
	1 ex.	18-2-73	Vecht, Vreeland-Nigtevecht	J.Guldemond

Dodaars:	1 ex.	6-3-73	Kleine Zuwe, Vreeland	D.A.Jonkers
	6 ex.	15-3-73	Naarden, Vestinggracht (3x 2 ex.)	L.Reddingius
	8 ex.	19-3-73	Naarden, Vestinggracht (4x 2 ex.)	idem
	2 ex.	20-3-73	Laarder Wasmeer	J.Harder
	1 ex.	25-3-73	idem	idem
	2 ex.	31-3-73	Eempolder, in een wiel	J.Klein
Aalscholver:	2 ex.	4-2-73	Naarden, post Reddingsbrigade	L.Reddingius
	1 ex.	14-2-73	Ankeveen	J.Klein
	4 ex.	25-2-73	Googh, Ankeveen	fam.Jonkers
	1 ex.	5-3-73	Horstermeerpolder	N.Verlaat
	2 ex.	10-3-73	Breukeleveenseplas	P.v.d.Poel
	9 ex.	22-3-73	Nieuwe T.V.-straalzender, Hilversum	idem
	10 ex.	31-3-73	Spiegelpolder	A.W.&P.v.d. Poel
	vanaf	15-2-73	regelmatig enkele ex. Kortenhoefse en Loosdrechtse, alsmede Ankeveense Pl.	E.P.Klomp
Purperreiger:	vanaf	mrt.-73	idem	idem
	1 ex.	24-3-73	De Limiten	I.v.Woersem, J.Andriese
	1 ex.	28-4-73	Ankeveen	S.H.Poelstra
Roerdomp:	1 ex.	11-2-73	Bergse Pad, Ankeveen	M.Klein
	1 ex.	14-2-73	Bergse Pad/Dammerkade, Ankeveen	J.Klein
	1 ex.	24-2-73	autosloperij Tienhovens Kanaal	C.de.Rooij
	2 ex.	25-2-73	Eempolders, Eemnes	S.H.Poelstra
	1 ex.	25-2-73	Dammerkade, Ankeveen	fam.Jonkers
	1 ex.	27-2-73	Wijde Blik, noord	fam.Heise
	1 ex.	21-3-73	Eempolders, Eemnes	W-v.Hoogmoed
	1 ex.	25-3-73	Hogevaart, Zuidelijk Flevoland	I.v.Woersem
	1 ex.	12-4-73	Vuntus/Kromme Rade	E.P.Klomp
	1 ex.	25-4-73	Dammerkade, Ankeveen	idem
Lepelaar:	5 ex.	11-3-73	Horstermeerpolder	N.Verlaat
Wintertaling:	vanaf	15-2-73	enkele ex. Kortenhoefse Plassen	E.P.Klomp
	1 6	28-2-73	Laapersvijver, Hilversum (ook op 19-3)	J.de Jager
	1 6	18-3-73	idem (zeer mak)	fam.De Later
	5 ex.	31-3-73	Bergse Pad, Ankeveen	A.&P.v.d.Poel
	1 6	1-4-73	Hilversums Wasmeer (dit ex. verbleef steeds in de buurt van een ♀ Wilde Eend of van een paartje Wilde Eenden)	H.ten Veen en P.v.d.Poel
	36+2 ⁰	4-4-73	Hilversums Wasmeer	E.P.Klomp
Zomertaling:	16+1 ⁺	10-3-73	Zanddijk, Naarden	VWG-excursie
Krakeend:	2paar	7-4-73	Westdijk, Naarden	L.Reddingius
	1 6	22-4-73	Eempolders noord	S.H.Poelstra
	1paar	28-4-73	Ankeveen	idem
Smient:	2 ex.	14-2-73	Dammerkade, Ankeveen	J.Klein
	5 ex.	27-2-73	Zanddijk Naarden	A.de Later
	+100 ex.	27-2-73	Gooimeer bij fort Ronduit	J.Klein
	+50 ex.	24-3-73	Westdijk, Naarden	L.Reddingius
Pijlstaart:	76+5 ⁺	15-2-73	IJsselmeerkust Eempolders	W.E.Cohen

Pijlstaart:	26+5 ⁰	10-3-73	Laarder Wasmear	J.Harder
	4 ex.	11-3-73	Westdijk, Naarden	L.Reddingius
Slobeend:	1 ♂	4-3-73	Laarder Wasmear	J.Harder
	16+3 ⁰	20-3-73	Kortenhoefse Plassen/Achter de Kerk	E.P.Klomp
	1paar	24-3-73	Eempolders	N.Verlaat
	1paar	29-4-73	Ankeveense Pad	A.Bode
Krooneend:	26+1 ⁰	28-4-73	Ankeveen	S.H.Poelstra
Kuifeend:	+1800 ex.	29-1-73	Naardermeer	J.Taapken
	+300 ex.	13-2-73	Naardermeer	idem
	46+1 ⁰	14-3-73	Hilversums Wasmear	E.P.Klomp
	1paar	19-3-73	Kortenhoefse Plassen/Achter de Kerk	idem
	+100 ex.	19-4-73	Naardermeer	idem
Tafeleend:	+75 ex.	30-1-73	idem	J.Taapken
Brilduiker:	1 ex.	4-2-73	fort Ronduit, Naarden	L.Reddingius
Grote Zaagbek:	2paar	18-2-73	Vecht, Vreeland-Nigtevecht	J.Guldmond
Middelste Zaagb.	1 ex.	12-4-73	Zanddijk, Naarden	F.Rijnja
Nonnetje:	10 ex.	24-1-73	Naardermeer	J.Taapken
	+3000ex.	28-1-73	Zuidelijk Flevoland, vlieggraute NO	C.de Rooij
	2paar	11-2-73	Bergse Pad, Ankeveen	M.Klein
	2paar	14-2-73	idem	J.Klein
Bergeend:	9 ex.	29-3-73	Westerheide, rustgebied op de Aartjesb.	S.H.Poelstra
	2 ex.	9-4-73	idem	P.v.d.Poel
	1paar	21-4-73	landgoed Spanderswoud, 's-Graveland	S.H.Poelstra
Grauwe Gans:	40 ex.	17-2-73	Hilversum-oost, vliegroute: noord	H.Pollema
	8 ex.	10-3-73	Laarder Wasmear, vliegroute: noord	J.Harder
	4 ex.	15-4-73	Naarderengh	v.Donkersgoed
				J.Klein en S. Schipper
Kolgans:	+900 ex.	29-1-73	tussen Weesp/Naarderm.(00k op 7 en 13-2)	J.Taapken
	+40 ex.	6-2-73	idem	idem
	60 ex.	15-2-73	Eempolders, overvliegend	W.E.Cohen
Canadese Gans:	1 ex.	30-12-72	Laarder Wasmear (1ste waarneming in dit gebied; op de foto gezet)	Harder, Burgers, Osieck
Buizerd:	1 ex.	24-1-73	tussen Weesp en Naardermeer	J.Taapken
	2 ex.	27-1-73	Einde Gooi	D.A.Jonkers
	1 ex.	27-1-73	Zonnestraal, Hilversum	idem
	1 ex.	31-1-73	ten westen van de Huizerpier	J.G.Wurster
	1 ex.	1-2-73	Bollelaan/Huizerstraatweg	P.v.d.Poel
	1 ex.	10-2-73	weiland in Lage Vuursche	J.Taapken
	1 ex.	24-2-73	Laarder Wasmear	J.Harder
	1 ex.	25-2-73	Hilversumse Meent	D.A.Jonkers
	3 ex.	25-2-73	omgeving Eendenkooi, Tienhovenskanaal	P.v.d.Poel
	1 ex.	febr.73	Eendenkooi, Tienhoven	E.P.Klomp
	1 ex.	4-3-73	Laarder Wasmear	J.Harder
	1 ex.	6-3-73	De Limiten	A.de Later
	2 ex.	10-3-73	Breukelerveense Eendenkooi	P.v.d.Poel
	1 ex.	10-3-73	Zanddijk, Naarden	VWG-excursie
	1 ex.	11-3-73	Zanddijk, Naarden	L.Reddingius

Buizerd:	1 ex.	14-3-73	langs dijk Chemische fabr. Naarden	P.v.d.Poel
	1 ex.	23-3-73	Horstermeerpolder	N.Verlaat
	1 ex.	25-3-73	Laarder Wasmeer	J.Harder
Ruigpootbuizerd:	1 ex.	28-3-73	's-Gravelandsevaartweg, Loosdrecht	G.Heise
Sperwer:	1 ♂	1-2-73	Bollelaan/Huizerstraatweg	P.v.d.Poel
	1 ex.	6-2-73	Botanische Tuin Hilversum (sloeg Merel van het gazon)	G.Heise
	1 ♀	25-2-73	Dammerkade, Ankeveen	fam.Jonkers
	1 ♀	4-3-73	Laarder Wasmeer	J.Harder
Zwarte Wouw:	1 ex.	17-4-73	Gooimeer, Muiden (vanaf 35 m gezien, verder geen opm. over gedrag ect.)	F.G.Rijnja
Br. Kiekendief:	1 ♂	28-4-73	Ankeveen	S.H.Poelstra
Bl. Kiekendief:	1 ♂	25-2-73	Eempolders, Eemnes	idem
	1 ♀	25-2-73	Dammerkade, Ankeveen	fam.Jonkers
Torenvalk:	1 ex.	26-1-73	Berensteinseweg, 's-Graveland	G.Heise
	1 ex.	28-1-73	Brug Muiderberg	F.G.Rijnja
	1 ex.	9-2-73	Larenseweg/Eemnesserweg, Hilversum	C.de Rooij
	1 ♂	16-2-73	St.Annapad, Nieuw-Loosdrecht	D.M.J.Ras
	1 ♂	18-2-73	tussen Vreeland en Nigtewecht	J.Guldemond
	1 ♀	25-2-73	Googh, Ankeveen	fam.Jonkers
	1 ex.	27-2-73	Kromme Rade	fam.Heise
	1 ex.	28-2-73	Gooimeer, Valkeveen-Oud-Naarden	A.de Later
	2 ex.	9-3-73	Eempolder, bij de rijksweg	H.C.Jacobs
	1 ex.	17-3-73	Horstermeerpolder	N.Verlaat
	2 ex.	21-3-73	Zanddijk/Oud-Valkeveen	N.Verlaat
	1 ex.	1-4-73	Keverdijkschepolder	L.F.Rijnja
Korhoen:	1 ♂	4-3-73	achter vliegveld Hilversum	C.de Rooij
	1 ♂	10-3-73	Laarder Wasmeer	J.Harder
	3♂+5♀	15-28-3-	'73 Westerheide	P.v.d.Poel
	1 ♂	15-3-73	Bussummerheide	S.H.Poelstra
	1 ♂	29-3-73	Westerheide	idem
Patrijs:	4 ex.	31-1-73	ten westen van de Huizerpier	J.G.Wurster
	1 ex.	4-3-73	Laarder Wasmeer	J.Harder
	1 ex.	10-3-73	Naardermeent/Zanddijk	VWG-excursie
	2 ex.	11-3-73	weiland ten zuiden van de Zanddijk	L.Reddingius
	2 ex.	15-3-73	Bussummerheide	P.v.d.Poel
	1 ♂	15-3-73	weiland bij vliegveld Hilversum	C.de Rooij
	2 ex.	25-3-73	Laarder Wasmeer	J.Harder
	2paar	15-4-73	Naarderengh	Klein,Donkersgoed,Schipper
Waterral:	1 ex.	10-3-73	Zanddijk, Naarden	VWG-excursie
	1 ex.	20-3-73	Laarder Wasmeer	J.Harder
	1 ex.	3-4-73	Rembrandtlaan, Loosdrecht	D.M.J.Ras
	1 ex.	12-4-73	Zanddijk, Naarden	F.G.Rijnja
	1 ex.	apr.-73	regelmatig gehoord Kortenhoeftse Plas-sen/De Suikerpot-Kromme Rade	E.P.Klomp
Goudplevier:	2 ex.	10-3-73	Zanddijk, Naarden	VWG-excursie
	20 ex.	21-3-73	Eempolders	W.v.Hoogmoed

Goudplevier:	6 ex.	24-3-73	Naarderengh	I.v.Woersem; J.Andriese
Bontbekplevier:	41 ex.	28-4-73	Eempolders, t.n.v.d.vaart	J.Klein
Watersnip:	1 ex.	10-3-73	Zanddijk, Naarden	VWG-excursie
	2 ex.	21-3-73	Eempolders	W.v.Hoogmoed
	1 ex.	31-3-73	idem	J.Klein
	8 ex.	12-4-73	Zanddijk, Naarden	F.G.Rijnja
	1 ex.	23-4-73	Kortenhoefse Plassen/De Suikerpot	E.P.Klomp
Houtsnip:	3 ex.	10-3-73	Laarder Wasmear	Harder, De Wijs, Osieck
	1 ex.	15-3-73	Westerheide	P.v.d.Poel, S.H.Poelstra
	1 ex.	22-3-73	Crailllosebrug, Hilversum	P.v.d.Poel
	1 ex.	25-3-73	Laarder Wasmear	J.Harder
Wulp:	40 ex.	15-2-73	Eempolders	W.E.Cohen
	2 ex.	26-2-73	Westerheide	P.v.d.Poel
	1 ex.	2-3-73	Bussummerheide	P.v.d.Poel, S.H.Poelstra
	1 ex.	5-3-73	Horstermeerpolder	N.Verlaat
	2 ex.	22-3-73	Westerheide	P.v.d.Poel
	3 ex.	24-3-73	Eempolders	N.Verlaat
	1 ex.	6-4-73	Lage Naarderweg, Hilversum	F.G.Rijnja
	1 ex.	9-4-73	Westerheide	P.v.d.Poel
	1 ex.	29-4-73	idem	E.P.Klomp
Oeverloper:	1 ex.	10-3-73	Zanddijk, Naarden	VWG-excursie
Tureluur:	15 ex.	5-3-73	Horstermeerpolder	N.Verlaat
	1 ex.	20-3-73	vliegveld Hilversum, 1ste waarneming	C.de Rooij
	6 ex.	22-4-73	Tienhovenskanaal, Eendenkooi	A.Bode
Kemphaan:	2 ex.	10-3-73	Zanddijk, Naarden	VWG-excursie
	46+3+	24-3-73	Eempolders	N.Verlaat
	86+5+	14-4-73	idem	A.Bode
Kluut:	3 ex.	15-4-73	Laegieskamp (1ste keer dat Frans deze soort hier zag staan)	F.G.Rijnja
Mantelmeeuw:	1 ex.	31-1-73	Naardermear	J.Taapken
Holenduif:	5 ex.	10-3-73	Zanddijk, Naarden	VWG-excursie
Koekoek:	3 ex.	27-4-73	Loosdrechtse Plassen/omgeving Drecht	E.P.Klomp
	3 6	29-4-73	Bergse Pad, Ankeveen	A.Bode
	1 ex.	30-4-73	Naarderengh	J.Klein
Steenuil:	1 ex.	7-3-73	Groeneveld	VWG-excursie
Bosuil:	1 ex.	22-3-73	Jac.Pennweg, Hilversum	P.v.d.Poel
	4 ex.	7-3-73	Groeneveld	VWG-excursie
	1 ex.	apr.-73	Koninklijk Paleis Soestdijk	E.P.Klomp
	1 ex.	27-4-73	Oppad, Kortenhoef	idem
Ransuil:	3 ex.	9-2-73	Laarder Wasmear	Jonkers/Vogel
	6 ex.	16-2-73	idem	J.Harder
	1 ex.	16-2-73	Riebeeckkwartier, Hilversum	idem
	11 ex.	24-2-73	Laarder Wasmear	idem

Bij het onderzoeken van de op de roest-

Ransuil:		plaats verzamelde braakballen kwamen er 4 vogelringen te voorschijn, t.w. van 1 Ringmus geringd op 1-2-71 in Laarder W. 1 Koolmees, geringd op 3-12-72 op Drakenburg en 2 Goudhaantjes, geringd op 4-11-72 in Laarder Wasmear. Verder veel resten van Merels. Aldus Jelle Harder.	
	2 ex.	25-2-73 Eempolders	S.H.Poelstra
	1 ex.	26-2-73 Dassenbos, Hilversum	Jonkers/Poelgeest/Ligthart-Schenk
	1 ex.	28-2-73 Gooimeer, Oud-Naarden	A.de Later
	2 ex.	4-3-73 Laarder Wasmear	J.Harder
	1 ex.	7-3-73 Groeneveld	VWG-excursie
	1 ex.	31-3-73 Overscheenschepolder	Rijnja/Roelofs
	1 ex.	22-4-73 Eempolders	S.H.Poelstra
Velduil:	1 ex.	13-3-73 idem	fam.Verlaat
Gierzwaluw:	2 ex.	28-4-73 Ankeveen	S.H.Poelstra
	6 ex.	28-4-73 Bussum, Brediuskwartier	P.Lüps
Groene Specht:	1paar	28-1-73 in tuin van waarn. aan de Utrechtseweg	J.Taapken
	1 ex.	1-2-73 Naarderengh	J.Klein
	1 ex.	9-2-73 Zwaardemakerstraat, Bussum	M.Klein
	1 ♂	11-2-73 in tuin van waarn. aan de Utrechtseweg	J.Taapken
	1 ex.	12-2-73 bosrand van Zonnestraal, Hilversum	C.de Rooij
	1 ex.	27-2-73 Zanddijk, Naarden	J.Klein
	1 ex.	28-3-73 Zonnestraalbos, Hilversum	fam.Heise
Grote Bonte Sp.:	1 ex.	6-3-73 Valkeveenselaan	A.de Later
	1 ex.	21-3-73 Zonnestraalbos, Hilversum	fam.Heise
	1 ex.	22-3-73 Vredelaan, Laren	idem
	2 ex.	28-3-73 Zonnestraalbos/Noodweg	idem
	1 ex.	22-4-73 Eendenkooi, Tienhovenskanaal	A,Bode
	1 ex.	23-4-73 Zonnestraalbos, Hilversum	idem
Kleine Bonte Sp.:	1 ex.	4-2-73 in tuin Rading 80, Nieuw-Loosdrecht	C.de Rooij
	1 ♂	16-2-73 St.Annapad, Nieuw-Loosdrecht	D.M.J.Ras
	1 ♀	24-3-73 Oud-Naarden	I.v.Woersem,
	1 ♂	31-3-73 landgoed Boekesteijn, 's-Graveland	J.Andriese
	1 ex.	1-4-73 randbos Naardermeer	S.H.Poelstra
	1 ex.	2-9-4-73 Graaf Willem de Oudenlaan, Naarden	F.G.Rijnja
Zwarte Specht:	1paar	1-1-73 landgoed Oud-Naarden	Redd./Dop
	1 ex.	22-3-73 vloeg van Zonnestraalb.naar Hoorneboeg	S.H.Poelstra
Kuifleeuwerik:	1 ex.	26-1-73 Kamerlingh Onnesweg, Hilversum	C.de Rooij
	2 ex.	2-3-73 Bezaan, Huizen	fam.Heise
	1 ex.	26-3-73 bij MTS aan de Kolhornseweg, Hilversum	P.v.d.Poel
	1 ex.	6-4-73 bij uitspanning op de Bussummerheide	G.Heise
Boomleeuwerik:	1 ex.	22-3-73 Bussummerheide	P.v.d.Poel
Boerenzwaluw:	1 ex.	7-4-73 Hollandsche Rading (dorp)	S.H.Poelstra
	2 ex.	15-4-73 Naarderengh	A.Bode
			J.Klein, e.a.

Boerenzwaluw:	6 ex.	22-4-73	Egelshoek	A.de Later
	4 ex.	22-4-73	Eempolders noord	S.H.Poelstra
Huiszwaluw:	1 ex.	9-4-73	Vestinggracht, Naarden	L.Reddingius
Witte Kwikstaart:	1 ex.	9-2-73	Rading, Nieuw-Loosdrecht	C.de Rooij
	2 ex.	5-3-73	Horstermeerpolder	N.Verlaat
	2 ex.	8-3-73	terrein Chemische fabriek Naarden	P.v.d.Poel
	1 ex.	9-3-73	Kromme Rade	fam.Heise
	1 ex.	18-3-73	vliegveld, Hilversum	C.de Rooij
	26 ex.	24-3-73	Naarderengh	J.Klein
	1 ex.	25-3-73	rijksweg 27 (in aanleg) bij G.H.Croneb.	P.v.d.Poel
Gele Kwikstaart:	3 ex.	7-4-73	Westdijk, Naarden	L.Reddingius
	1 paar	28-4-73	Eempolders noord	J.Klein
Pestvogel:	1 ex.	17-3-73	Laren, hoek Schout/Naarderstraat	Jacobs
Grote Lijster:	1 ex.	7-2-73	Hilversum-zuid	J.Taapken
	1 ex.	27-2-73	Oostdijk, Naarden	J.Klein
	1 ex.	1-4-73	Overscheenshepolder	F.G.Rijnja
	2 ex.	15-4-73	Naarderengh	Klein/Schipper/Donkersg.
Kramsvogel:	31 ex.	1-2-73	Kromme Rade	fam.Heise
	+200 ex.	15-2-73	Eempolders	W.E.Cohen
	+125 ex.	25-2-73	bij autosloperij Tienhovenskanaal	P.v.d.Poel
	45 ex.	12-3-73	Kromme Rade	fam.Heise
	5 ex.	21-3-73	Zanddijk/Oud-Valkeveen	N.Verlaat
	7 ex.	28-3-73	Bussummerheide, overvliegend	P.v.d.Poel
	26 ex.	15-4-73	Naarderengh	Klein/Schipper/Donkersg.
Koperwiek:	40 ex.	15-3-73	Flevolaan/Naarderstraat, Huizen	P.v.d.Poel
Beflijster:	1 ex.	25-5-73	Horstermeerpolder	N.Verlaat
Tapuit:	1 paar	28-4-73	Eempolders noord	J.Klein
	1 ♂	28-4-73	Ankeveen	S.H.Poelstra
Roodborsttapuit:	16+2♀	23-3-73	Warandabergen	mej.C.Rosier
Paapje:	16+1♀	24-3-73	Gooimeerkust, Oud,Naarden	I.v.Woersem,
	1 ex.	12-4-73	Zanddijk, Naarden	J.Andriese
Gekr. Roodstaart:	1 ex.	29-4-73	Boekesteijn, 's-Graveland	F.G.Rijnja
Zwarte Roodst.:	2 ♂	23-3-73	Warandabergen	J.Klein
Kleine Karekiet:	2 ex.	22-4-73	in rietv.bij de molen van Tienhoven	mej.C.Rosier
Rietzanger:	2 ex.	28-4-73	Dammerkade, Ankeveen	A.Bode
Tuinfluitert:	1 ex.	29-3-73	Leeuwenlaan, 's-Graveland	S.H.Poelstra
Fitis:	1 ex.	31-3-73	Uitermeer	D.M.J.Ras
	1 ex.	6-4-73	Bussummerheide	F.G.Rijnja
	1 ex.	8-4-73	Anna's Hoeve, Hilversum	P.v.d.Poel
	2 ex.	12-4-73	Zanddijk, Naarden	H.Pollema
	3 ex.	12-4-73	Vestinggracht, Naarden	F.G.Rijnja
	4 ex.	15-4-73	Naarderengh	idem
Tjiftjaf:	1 ex.	22-3-73	Taludweg, Hilversum	Klein/Schipper/Donkersg.
	1 ex.	23-3-73	Kromme Rade	P.v.d.Poel
				fam.Heise

Tjiftjaf:	1 ex.	23-3-73	Koningslaan, Bussum	H.Pollema
	1 ex.	24-3-73	Egelshoek	A.Bode
	11 ex.	24-3-73	Naarderengh	J.Klein
	2 ex.	24-3-73	sluisje Tienhovenskanaal	C.de Rooij
	7 ex.	25-3-73	Laarder Wasmeer	J.Harder
	1 ex.	30-3-73	Verl. Engh, in tuin	mevr.Frenkel
	1 ex.	1-4-73	C.Huygenslaan, Bussum	L.F.Rijnja
	7 ex.	12-4-73	Vestinggracht, Naarden	F.G.Rijnja
Goudhaantje:	+30 ex.	11-2-73	Anna's Hoeve, Hilversum	J.Harder
	- 1 ex.	28-2-73	Valkeveen/Oud-Naarden	A.de Later
	1 ex.	22-3-73	Eikbosserweg, Hilversum, in vijfvertje	fam.Heise
Vuurgoudhaantje:	1 ex.	24-3-73	De Limiten	v.Woers./Andr
Bonte Vl.vanger:	6 ex.	30-4-73	Naarderengh	J.Klein
Staartmees:	8 ex.	28-4-73	Ankeveen	S.H.Poelstra
	1paar	apr.-73	Kortenhoefse Plassen/De Suikerpot (gedurende de werkzaamheden in dit gebied werd het paartje dagelijks bij de bouw van het nest (op 1,80 m in een Es) geobserveerd. Onlangs heb ik moeten constateren dat het nest helaas is verdwenen en dat dat hoogstwaarschijnlijk door mensen is gebeurd, omdat er geen spoor van het nest is terug te vinden)	E.P.Klomp
Baardmees:	2 ex.	27-2-73	kust bij Valkeveen	A.de Later
	2 ex.	10-3-73	Zanddijk, Naarden	VWG-excursie
Boomkruiper:	1paar	29-4-73	Bantam	J.Klein
Geelgors:	1 ex.	10-3-73	Laarder Wasmeer	Harder/De Wijs
Rietgors:	8 ex.	7-4-73	Westdijk, Naarden	Osieck
Appelvink:	1 ♂	11-2-73	Hilversum-zuid	L.Reddingius
	2 ex.	28-2-73	Melkpad, Hilversum	J.Taapken
Putter:	4 ex.	11-2-73	Bergse Pad, Ankeveen	D.A.Jonkers
	12 ex.	14-2-73	idem	M.Klein
	10 ex.	25-2-73	Ankeveensepad	J.Klein
Sijs:	1 ♀	3-2-73	Regentesselaan, Bussum	fam.Jonkers
	1 ♀	10-2-73	idem	F.G.Rijnja
	+400 ex.	11-2-73	Ankeveen-zuid	idem
	+30 ex.	14-2-73	Bergse Pad, Ankeveen	M.Klein
	+200 ex.	15-2-73	Kromme Rade	J.Klein
	1 ♀	26-2-73	Eikbosserweg, Hilversum, in tuin	fam.Heise
	+150 ex.	20-3-73	Zonnestraal, Hilversum	J.de Jager
	5 ex.	3-4-73	Verl. Engh, Blaricum	C.de Rooij
	5 ex.	12-4-73	Vestinggracht, Naarden	mevr.Frenkel
Kneu:	3 ex.	6-4-73	Bussummerheide, Randweg, Bussum	F.G.Rijnja
Barrisijs:	1 ex.	27-1-73	Einde Gooi	P.v.d.Poel
	+30 ex.	14-2-73	Bergse Pad, Ankeveen	D.A.Jonkers
	-24 ex.	25-2-73	Googh, Ankeveen	J.Klein
Kruisbek:	1paar	24-3-73	Hoge Zeeweg, Naarden	fam.Jonkers
				J.Klein

Goudvink:	32 ex.	van 1-2	t/m 31-3-73. Waargenomen op verschillende plaatsen, maar vooral in het Gooi en dan nog speciaal in de omgeving van Hilversum. Slechts 2 meldingen van daarbuiten, nl. 1x Ankeveen (2 ex.) en 1x Blaricum (1 6). Aangezien sommige "vogelliefhebbers" nog steeds jacht maken op deze piet, vermeld ik de juiste plaatsen (12) maar niet. In totaal 10 waarnemers.	diverse waarnemers
Keep:	4 ex.	4-3-73	Gijsbr.v.Amstelstraat, Hilversum	mevr.De Later
	1 ex.	17-3-73	Hemofiliekliniek	mej.C.Rosier
	1 ex.	17-3-73	Oud-Naarderweg, Naarden	J.Klein
	8 ex.	15-4-73	Naarderengh	Klein/Schipper/Donkersg.
Ringmus:	+100 ex.	10-4-73	Vestingwallen, Naarden	L.Reddingius
Bonte Kraai:	13 ex.	28-2-73	Eempolders	H.C.Jacobs
	+30 ex.	7-3-73	Westerheide, tussen vogelrustgebied en de stapelplaats van de N.S.	P-v-d-Poel
	3 ex.	28-3-73	Naarderengh	J.Klein
Roek:	6 ex.	14-4-73	Eempolders	A.Bode
	2 ex.	23-4-73	Vuilnisbelt, Naarden	S.H.Poelstra

Tot slot nog een paar verzoekjes. Wilt u bij het invullen van uw waarnemingskaartjes vooral niet vergeten wie u bent, waar u het zag en wanneer? Zo mogelijk met de geslachten. Zelfs bij vogels waar dat zó te zien moet zijn verzuimt men zulks. Bij bijzondere soorten graag wat méér informatie omtrent gedrag, biotoop ect. En, dat vooral niet vergeten, voor iedere waarneming één kaart en niet zoals nu nogal eens gebeurt op een kaart 4 waarnemingen van 4 verschillende dagen en/of plaatsen. Alvast bedankt voor de medewerking. Iedereen tot slot een uitstekende vakantie toegewenst door,

Aart Bode.

Op bovenstaand stukje van Aart Bode wil ik graag nog even inhaken. Mocht U eens iets aardigs in het gedrag van de vogels opmerken, schrijft U dat dan eens op voor De Korhaan, want waarom zoudt U al die aardige dingen voor U zelf houden, als U een ander daarmee ook van dienst kunt zijn. En als U in het Gooi eens een zeldzame vogel ziet, dan kan het interessant zijn dat U daar eens een stukje over schrijft, waarin alle kenmerken en het gedrag goed tot uiting komen. Een en ander komt in een aparte publicatie beter tot uiting dan in de rubriek Veldwaarnemingen. Rest mij nog U evenals Aart Bode een uitstekende vakantie toe te wensen.

Kl.

Deze Korhaan is om enkele redenen nogal wat vertraagd, waarvoor onze welgemeende verontschuldigen. Door de vakanties zal echter ook de volgende Korhaan later uitkomen dan aanvankelijk gepland was. Het volgende nummer kunt U tegemoet zien rond half augustus.

Red.

LIJST VAN ADRESSEN, DIE U NODIG KUNT HEBBEN.

Het Bestuur.

Voorzitter: momenteel vacant;
Secretaris: J.Klein, Zwaardemakerstraat 12, Bussum, telefoon: 02159-13389;
Penningmeester: B.Hartkamp, Hazenstraat 42, Hilversum, telefoon: 02150-42654;
Leden: bij deze leden berust tevens het contactadres van de voor hun naam
genoemde subgroep:
Avifauna: P.v.d.Poel, Ten Katelaan 2, Hilversum, telefoon: 02150-
13887;
Nestkasten: R.G.Moolenbeek, Erfgooiersstraat 597, Hilversum;
Excursies: mevr.L.J.Dwars-van Achterbergh, Prinsenstraat 15, Hilver-
sum;
De Korhaan: E.P.Klomp, Fuchsiastraat 10, Hilversum;
Z.Flevoland: J.Koel, Prinses Beatrixlaan 19, Weesp, telefoon: 02940-
12235;
mevr.M.A.F.H.de Wijs-Tabois, Stalpaertstraat 10 Hilversum, telefoon:
02150-56928.

Verdere contactadressen.

Ringonderzoek: E.R.Osieck, Noord Crailoseweg 6, Huizen, post Bussum, telefoon: 02159-
32961;
Controleurs Vogelwet-1936: L.F.Rijnja, Plaggenweg 1, Bussum;
Tentoonstellingen en Propaganda: H.P.C.van den Berg, Adelheidstraat 10, Bussum,
telefoon: 02159-13981;
Vogelcursus: mevr.M.Th.Groen-van Harmelen, Ferdinand Bollaan 11, Baarn, telefoon:
02154-3043;
Inzenden Waarnemingskaarten: A.Bode, Banckertlaan 87, Hilversum, telefoon: 02150-
13950;
Voorlichting en Documentatie: mevr.M.A.F.H.de Wijs-Tabois, Stalpaertstraat 10, Hil-
versum, telefoon: 02150-56928;
Opgeven Excursies: C.de Rooij, Rading 80, Nieuw-Loosdrecht, telefoon: 02158-1641 (na
18,00 uur.

INHOUD:

Bij het afscheid van een voorzitter.....1	De Dennenscheerder.....21
Excursies.....2	Resultaten roofvogeltelling 1973.....22
Excursieverslagen.....3	Veldwaarnemingen.....23
Verslag van de algemene ledenvergader..7	<u>Lijst van adressen, die u nodig k.hebb..32</u>
Mededelingen.....11	<u>redactie, typewerk en illustraties:</u>
De Appelvink.....12	E.P.Klomp
Het Vrije Vogelres.Keverd.&Oversch.p..13	<u>stencilwerk:</u>
Dwergmeeuwen.....14	fam.Reddingius e.a.
Een jaar na de Avifauna van Midd.Ned..15	<u>vormgeving:</u>
De SOVON en het atlasproject.....17	C.en .E.P.Klomp
Baltsende Goudhaantjes?.....19	
<u>Verslag inventarisatie Anna's Hoeve.....20</u>	

SCHILDERIJEN
 SCHILDERIJ-LIJSTEN
 VERVEN VOOR
 HUIS- EN KUNSTSCHILDER
 HOBBY-MATERIALEN
 BEHANG AUTOLAKKEN
 ZONWERING

Fa v/d BRINK - BUSSUM
 RAADHUISSTRAAT 27, TEL. 143 68

voor tuin- en kamercultuur

tulpen, narcissen, crocussen,
 hyacinten, paperwhites

als speciaal geschenk

opgemaakte crocuspotten
 hyacinten op glas
 paperwhites op grint
 (reeds voorgetrokken; kunnen
 direct in het licht gezet worden)

g.m. langhout

zaad- en vogelhandel
 hilvertsweg 115, telefoon 420 03, hilversum

VOGELS ZIEN MET EEN BRIL, CONTACT-
 LENZEN, EEN ZONNEBRIL OF EEN KIJKER
 VAN:

klop & verkade

VLIETLAAN 30 BUSSUM TELEFOON 30615

oogmeting volgens nieuwste methode [na afspraak]
 een jaar garantie op uw bril tegen breuk en verlies!!
 aangesloten bij alle ziekenfondsen

ROB STRIK

FOTO KINO HI-FI-STEREO

HILVERSUM VEENENDAAL WAGENINGEN

GESPECIALISEERD IN
 REFLEXCAMERA'S
 EN TELELENZEN

gijsbrecht van amstelstraat 149, tel. 42130 en
 groest 136, telefoon 174 35, hilversum

voor losse bloemen
 kamer- en tuinplanten

bloemisterij
gerard lamaker

boomberglaan 71a
 telefoon 4 29 63
 hilversum

breng eens een bezoek aan onze kwekerij

al uw natuurboeken,
 speciaal op het gebied van

vogels

bij

BOEKHANDEL **W**ILHELMINA

landstraat 33b, bussum
 telefoon (02159) 131 03